

PORTFÓLIÓ

ISTANTSULY JÚLIA

sajátos nevelési igényű tanulók integrációs pedagógusa szakterületen pedagógusszakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak

Kaposvár
2023

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs pedagógusa szakterületen
pedagógusszakvizsgára felkészítő szakirányú
továbbképzési szak

PORTFÓLIÓ

**A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése zeneiskolai
keretek között**

Konzulens: Bencéné dr. Fekete Anikó Andrea
egyetemi docens
Neveléstudományi Intézet

Készítette: Istantuly Júlia
APHGNX
Levelező
Neveléstudományi Intézet

**Kaposvár
2023**

Tartalomjegyzé

k

1. Bevezetés.....	4
2. A portfólió összeállításának szakmai háttere.....	4
2.1 Szakmai életút rövid bemutatása.....	4
2.2 A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban.....	7
2.3 Önértékelés - erősségek, fejlesztendő területek.....	7
2.4 Személyes célok, feladatok a képzés során.....	9
3. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények.....	9
3.1 A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása.....	9
<i>Sajátos nevelési igényű gyermekek a zeneiskolában.....</i>	<i>10</i>
<i>Zeneterápia Magyarországon.....</i>	<i>10</i>
<i>Sajátos nevelési igényű gyermekek a zeneiskolában.....</i>	<i>11</i>
<i>A zeneiskolai tanulmányok pozitív hatása a gyerekek iskolai teljesítményére.....</i>	<i>13</i>
<i>Új utak a zeneiskolában-általam kidolgozott tanmenet.....</i>	<i>18</i>
<i>Óraterv zeneterápiás módszerekkel.....</i>	<i>20</i>
<i>KatonaZene összeköt - Esettanulmány.....</i>	<i>24</i>
<i>Terápia zenével.....</i>	<i>26</i>
<i>Szakmai együttműködés.....</i>	<i>26</i>
3.2 A szakmai fejlődés tényeinek összegzése.....	28
3.3 Összegző reflexió a szakmai fejlődésről.....	29
4. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása.....	29
4.1 A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába.....	29
4.2 Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás.....	29
4.3 További szakmai tervek.....	30
5. Felhasznált irodalom.....	31
Nyomtatott irodalmi hivatkozások.....	31
Internetes hivatkozások.....	31
6. Mellékletek.....	33
1. melléklet.....	33
2. melléklet.....	34
3. melléklet.....	43
4. melléklet.....	52
Tartalmi kivonat.....	54
Eredetiségi és hozzáférési nyilatkozat.....	55
Hallgatói és konzulensi nyilatkozat.....	56

1. Bevezetés

Tanári pályafutásom alatt több megvilágításban írtam már portfóliót. Ez egy egészen új szemző, amire úgy gondolom, nagy szükség van mind a pedagógus pályán, mint az életben egyaránt. A mai felgyorsult rohanó világunkban, ahol egyre több inger ér felnőttet, gyermeket egyaránt, fontos a segíteni akarás, a segítő szándék.

Az életem a zene. A zenének, pedig tudjuk, hogy gyógyító ereje van, ezért próbáltam az életem fontos mozgató rugóját összekapcsolni a XXI. század rohanó világának elvárásaival. Egyre több gyermek születik valamilyen sajátos nevelési igénnyel legyen szó testi, értelmi, érzelmi, vagy tanulásban akadályozott problémáról.

A mai pedagógus társadalom sajnos nincs felkészülve az ilyen tanulók kezelésére, a problémák más szemszögből való megközelítésére. Ez sok minden következménye lehet. A tanárok átlag életkora, megbecsülése, az integráció. Nagyon érezhető a generációs különbség is. Hozzá kellett szokni a digitalis világ adta, előnyökhöz, hátrányokhoz.

Ezért vágtam bele ebbe a képzésbe, hogy a magam eszközeivel próbáljak minden tölem telhetőt megtenni ezekért a gyermekekért a zene erejével.

2. A portfólió összeállításának szakmai háttere

2. 1 Szakmai életút rövid bemutatása

Pedagógus családból származom, anyai nagyapám megbecsült tanító bácsi, majd iskolaigazgató lett a saját falujában. Emlékszem mikor gyermekként a nagyszülőknél nyaraltunk, mindig valaki betévedt a kiskapun, csak köszönni a „Tanító Úrnak”. A faluja megbecsült embere volt, a mai napig emléktábla őrzi a nevét a fertőszéplaki kultúrház bejárata mellett. A család számos tagja választotta nagypapa hatására a pedagógus pályát, köztük édesanyám is, aki óvónő lett, de nagynéném, nagybátyám, unokatestvéreim között is akad pedagógus. Számomra sem volt kérdés, tanár leszek. Ő volt számomra az első tanári példa.

A másik szenvedély a családban a zene. Szüleim kicsi korunktól vittek bennünket a húgommal együtt hangversenyekre, ők a mai napig hobbi szinten énekelnek kórusban, szülővárosomban, Győrött. Egyértelmű volt, hogy zenei általános iskolába fogunk járni, és hangszert is fogunk tanulni. Egyenes út volt a zenei pálya. Hét évesen kezdtem a zeneiskolai tanulmányaimat, nagyon kiváló fuvolatanárhoz kerültem. Bár 7 éves korom óta fuvolatanár szerettem volna lenni, azért ezt a célokat sok-sok buktató után tudtam csak elérni, de nem bánom, mert úgy gondolom, hogy ezek a nehézségek erősítettek meg emberként, küzdővé tettek, és az út alatt sok mindent tanultam, amiket nagyon jól tudok alkalmazni pedagógiai munkámban.

A győri Richter János Zeneművészeti Szakközépiskolában érettségiztem 1995-ben. Érettségi után még egy évet maradtam szakmai évre. Azért döntöttem így, hogy több időm legyen gyakorolni, és hogy mindenképpen felvegyenek Győrbe a Zeneművészeti Főiskola fuvola szakára. A biztonság kedvéért, szüleim unszolására a felvételi lapra rákerült a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskola ének-zene tanár-karvezető szakja is, mert mi van, ha nem sikerül Győr. Én erről az opcióról hallani sem akartam, fuvola tanár leszek, és kész. Nem vettek fel. Nehéz volt szembesülnöm ezzel a ténnyel, így maradt a szombathelyi tanárképző főiskola. Szombathely sikerült, bár hallani sem akartam róla. A szüleim szinte erőszakkal ültettek autóba, hogy elvigyenek felvételizni. Végig bögttem az utat. Szeptemberben kedv nélkül ugyan, de elkezdtem a főiskolát. Életem legjobb négy éve következett.

Visszagondolva, annyi diákesínyt elköveltünk, hogy még az unokáknak is ezt meséljük. Barátságból és emberi kapcsolatokból itt kaptam a legtöbb pozitív mintát. A mai napig tudunk egymásról, bárkivel történik valami, akár jó, akár rossz mindig ott állunk egymás mellett.

A fuvolát természetesen ott sem hagytam abba. Hangversenyeket tartottunk, volt a főiskolán egy tanárnő, aki felkarolt, városi rendezvényeken, főiskolai megmozdulásokon fuvoláztam. Majd a Szombathely Város Fúvószenekarának is tagja lettem. Itt kötődtek újabb barátságok, amik később befolyásolták a jövőmet. A tanítás is megtalált.

Harmadéves voltam a főiskolán, mikor lehetőségem adódott Vasváron óraadó fuvolatanárként dolgoznom. Közben lediplomáztam, mint általános iskolai énektanár, de tudtam, hogy itt még nincs vége. Maradtam még egy évet a diploma után, mint dolgozó nő. Tanítottam immár főállásban fuvolát, és szolfézst Vasváron. A tanítás mellett továbbra is tagja maradtam a szombathelyi fúvószenekarnak. Sok helyről jártak vissza zenélni a fúvószenekarba, akik más településeken tanítottak, dolgoztak. Egy közös beszélgetés alkalmával Pécsen tanuló zenekari társam mondta, hogy a katonazenekarba keresnek különböző hangszereseket. Jelentkeztem egy meghallgatásra, aminek az eredménye, hogy meghívtak a kaposvári katonazenekarba egy próbajátékra.

2001 szeptemberétől elkezdődött életem egy újabb szakasza, a Kaposvári Helyőrségi Zenekar fuvolistája lettem. -

Nagyon izgalmas öt év kezdődött. Főállásban fúvószenekarban zenéltem, és természetesen az első pillanattól kezdve tanítottam mellette fuvolát. Szakmailag, emberileg sokat fejlődtem. Új, mély barátságok szövődtek volt munkatársaimmal, melyek a mai napig elkísérnek.

Öt év után leszereltem a honvédségtől.

Szeptemberben új munkahelyen kezdtem. Kadarkúton lettem az iskola ének tanára, és a zeneiskola szolfézs tanára, és természetesen fuvolát is tanítottam. Nehéz volt egy kis településen

énekórát tartani, ahol a nyolcadikos gyerek feltette a lábát az asztalra, és közölte, hogy „ja, csak énekóra, akkor lazulok”.

Következő munkahelyem a Gyermekvédelmi Központban nevelő. Teljesen más négy és fél év következett. Állami gondoskodásba kerülő gyerekek nevelője lettem. Nagyon szomorú gyereksorsokat láttam, hallottam. Van olyan gyermek, aki ma már felnőtt férfi, jelenleg börtönbüntetését tölti, de a mai napig felhív a börtönből, ha lelki segítségre van szüksége. Mindig elmondja, hogy tőlem többet kapott, mint a saját anyjától, és ha akkor rám hallgat, ma nem lenne itt, ahol most van. Rossz pillanatokat is őrzök ebből az időszakból. Volt, hogy kilyukasztották az autóm kerekét, vagy ellopták a pénztárcám.

Mindig is érdekelt a zene gyógyító ereje, így bukkantam rá a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának zeneterapeuta képzésére. Elvégeztem a képzést, másoddiplomát szereztem. Az iskolai évek alatt kerültem kapcsolatba a kaposvári Napsugár Gyógypedagógiai Módszertani Központtal, ahol súlyosan halmozottan sérült, és mozgássérült gyermekek fejlesztésével foglalkoznak. Hallottam, hogy tartanak zeneterápiás foglalkozásokat is, ezért elmentem hospitálni. Hamarosan hívtak telefonon, hogy zeneterapeutát keresnek, ők rám gondoltak. 2012-től főállású zeneterapeuta lettem, továbbra is mellékállásban fuvolát is tanítva. Minden része megvolt, fuvola, zeneterápia, tanítás.

A zeneiskolában kaptam egy speciális szolfézscsoportot is. Kihívás volt számomra ez a feladat. Az én feladatom volt a csoport tantervének összeállítása, a speciális módszerek megtalálása, alkalmazása. A Napsugár Központban tanultakat, tapasztaltakat is jól tudtam alkalmazni a csoportban. Sokat segítettek a kollégák ebben a munkában, de szülők is örültek, hogy sajátos nevelési igényű élő gyermekük ilyen speciális képzésben részesülhet, zenét tanulhat megfelelő szakember irányításával.

Kerek lett a világ, a mai napig nem tudom elképzelni a két dolgot egymás nélkül: fuvolatánítás – zeneterápia kiegészítik egymást az életemben. Hat éve lehetőségem van felnőttekkel is foglalkozni a Kaposi Mór Oktató Kórház pszichiátriai osztályán, heti egy alkalommal tartok zeneterápiás foglalkozást.

Sok kitérővel ugyan, de úgy gondolom, hogy a helyemen vagyok. Szeretem minden részét a munkámnak, a terápiás munkát fel tudom használni a fuvolaórákon, de viszont is.

Mi a jövő? Mik a terveim? Sok-sok gyereknek megadni a zene szeretetét, mindegy, hogy egészséges, vagy fogyatékossgal él.

Közben megpróbálok én is példává válni, a mai digitális, virtuális világban értékeket átadni a zene erejével, és szeretetével. Kisebb-nagyobb célokat kitűzni a gyerekekkel közösen, amit együtt elérünk.

2.2 A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban

A Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola mindig is nyitott volt a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására, hiszen a kodályi jelmondatot tűzték ki célul, hogy „*Legyen a zene mindenkié!*” (Kodály Zoltán)

2015 óta van külön zeneterápiás csoport, amit én vezetek. De minden gyermek tanul hangszeren is. Az idei tanévben 27 fő SNI-s tanuló tanul a zeneiskolában hangszeren. A többségük tanulásban akadályozott, de van autista, down szindrómás, érzékszervi, értelmi fogyatékos, és hiperaktív ADHD szindrómával élő gyermek is. Nálam a csoportban 7 gyermek van, ők, akiknél jobbnak láttuk a terápiás foglalkozás lehetőségét.

A zeneiskola ebből a szempontból egy szerencsés közeg, hiszen egyéni órák vannak, de a kollégák nincsenek felkészülve ezeknek a gyermekeknek a tanítására. Velük nem lehet olyan tempóban haladni, mint a normál gyermeknél, kottát olvasni se mindig tudnak.

Ezért gondoltam, hogy a kollégáimnak segítségül, és a magam fejlesztésére elvégzem ezt a szerintem hiánypótló képzést. Bízom benne, hogy tudok új ismereteket átadni, új megvilágításba helyezni a dolgokat, és egy kicsit könnyebbé tenni a zene oktatást is akár magam, akár a tanár társaim számára.

2.3 Önértékelés - erősségek, fejlesztendő területek

Ez mindig egy nehéz terület, hiszen az ember sose elégedett magával. Mindig talál fejlesztésre szoruló területeket, hiszen mindig jön új, és új szemlélet. A tanulás pedig véleményem szerint örök életre szól.

Az értékelésnek a SWOT analízist választottam, ahol a belső és külső tényezőket vizsgálja (erősség, gyengeség, lehetőség, veszély). Ezt a módszert még a hatvanas években fejlesztették ki, amit a mai napig alkalmaznak cégek, és magánszemélyek egyaránt.

BELSŐ TÉNYEZŐK	
<u>ERŐSSÉGEK</u>	<u>GYENGESÉGEK</u>
- közvetlen - kitartó - maximalista - szabálykövető - szakmai elhivatottság	- kishitűség - makacs és önfejű - néha meggondolatlan - hatalmas igazságérzet - túlzott megfelelni akarás
KÜLSŐ TÉNYEZŐK	
<u>LEHETŐSÉGEK</u>	<u>VESZÉLYEK</u>
- új, innovatív lehetőségek keresése - továbbképzések elvégzése - jó munkahelyi légkör - szakmai előrelépés	- zeneiskolák létjogosultsága - társadalmi megbecsülés - pályaelhagyás

1. ábra Személyiségem elemzése SWOT analízis segítségével

A zenész léteimből fakadóan kitartó személyiség vagyok, hiszen a hangszerjáték és annak gyakorlásához elengedhetetlen a kitartás, és odafigyelés. Ezek mellett a maximalizmusra is töreksem hiszen egy dallam játéka csak maximális precizitással prezentálható a közönség számára, amihez a színpadi jelenlét nagyban hozzájárul. Ebből következik a szabálykövető magatartásom is, hiszen a kotta adott, hogy milyen muzsika lesz belőle a szabályok betartásával csak rajtam múlik. Ezt a munkát elhivatottság nélkül nem is lehet végezni, hiszen a zene magával ragad, felemeli azt is, aki hallgatja és azt is, aki előadja. Ezt tanítom a tanítványaimnak is, hogy ők akik tanulnak hangszeren mennyivel erősebbek, kitartóbbak lehetnek társaiknál. A közös, együtt muzsikálás pedig szavak nélkül hat. Látom a szemükben a csillogást, és az örömet.

Művész lelkemből adódóan mindig a jobbra törekedve tele vagyok kisebbségi komplexusokkal, jó amit csinálok, tényleg példa tudok lenni a tanítványaimnak, elég amit nyújtani tudok? Folyamatos munkába vagyok önmagammal, ehhez társul a hatalmas igazságérzetem és a szám, amit nem mindig tudok kellő időben befogni. Tanulom ezt a képességet, sokat finomodtam e tekintetben, de néha még felülkerekedik az igazságérzet. Makacs vagyok nagyon. Ha én kimondok, eldöntök valamit nagyon nehéz eltántorítani, bár jó érvekkel meggyőzhető

vagyok egy idő után. Talán olyan vagyok, mint egy szimfónia, néha viharos, drámai, néha érzelmes, melankólikus, de a végén a záróvonallal egy új tétel kezdete.

2.4 Személyes célok, feladatok a képzés során

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az SNI-s gyerekek és az integráció. A zeneiskola speciális helyzetéből adódóan nyitott ezen gyermekek befogadására, de a módszerek még nincsenek kidolgozva, a kollégák nincsenek felkészülve a diagnózissal rendelkező gyermekek oktatására. Céлом, hogy a zene minden gyermekhez egyaránt eljusson, és a saját képességeikhez mértén sikereket érjenek el akár a zene által, akár a zene segítségével. Nyitott vagyok minden új megközelítési formára, amit akár a zene nyelvére lefordítva tovább tudok adni gyermeknek, felnőtteknek egyaránt.

3. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények

3.1 A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása

A tanári kompetenciákat sok szemszögből vizsgálták a kutatók. Amikor a pedagógus II. fokozatba lépésnél készítettem a portfóliómat egy másik tanári megközelítésből néztem a kompetenciákat. Most ismét egy új megvilágítást nyernek számomra. A zeneiskolai keretek között pedig megint más aspektusban látjuk, halljuk az SNI-s gyermekeket és a kompetenciaterületeket.

1.kompetencia: A tanuló személyiség fejlesztése

Klein Sándor szerint a kreatív emberek rendelkeznek eredeti gondolatokkal, amit képesek közvetíteni, és terjeszteni. Megfogalmazása szerint az alkotásnak vannak területei ilyen pl a művészet, és vannak szintjei. Nem mindegy ki ilyen szinten műveli az adott tudást.¹

A gyermekek személyiségének fejlesztése, zenei nevelése a születéssel vagy még előbb kezdődik. Ezeket a gondolatokat fogalmazta meg kiválóan Kodály Zoltán.

„Arra a kérdésre, hogy mikor kezdődik a gyermek zenei nevelése, azt találtam felelni: kilenc hónappal születése előtt. Első percben tréfára vették, de később igazat adtak. Az anya nem csak testét adja gyermekének, lelkét is magából építi fel. Ezért ma még tovább mennék: nem is a gyermek az anya születése előtt kilenc hónappal kezdődik a gyermek zenei nevelése. Aki másként vélekedik, annyit el kell ismernie, hogy az első benyomások a legmaradandóbbak, már amit hatéves koráig hall a gyermek sem írható ki belőle később. Egy két évtized alatt be-

¹ Klein Sándor (2020): Intelligencia, kreativitás, kompetencia A kreativitás pszichológiája EDGE 2020 kiadó Budapest 309-326 p

láthatatlan utat tehetnénk a zenei művelődés és vele minden ember boldogsága felé. Nem lehet egészen boldog ember, akinek nem öröm a zene.”²

Sajátos nevelési igényű gyermekek a zeneiskolában

Első dokumentumként szeretném csatolni a 2022-2023 tanév beadandó dolgozatát Viselkedési zavarok 1. kurzushoz ahol jól látszik, hogy a tanulókat nem mindig jó integrálni. Néha a saját környezetükben saját társaik között érik őket sikerélmények, és lesznek empátikusak társaikkal szemben is.

2011-ben szereztem zeneterapeuta képesítést a Pécsi Tudományegyetem Állami Orvostudományi Kar, és a Művészeti Kar közös képzésében. Zeneterapeuta diplomám révén kapcsolatba kerültem sajátos nevelési igényű gyermekekkel. Főállásban a Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskolában tanítok -fuvola tanárként- ahol egyre többször találkozunk számunkra új jelenséggel, egyre több sajátos nevelési igényű gyermek szeretne zenét tanulni. A zeneiskola nyitott az SNI-s gyermekek befogadására, de ez több új megoldást, módosítást vár el a pedagógusoktól, az intézményvezetéstől.

Zeneterápia Magyarországon

Zeneterápiáról 1970-től beszélhetünk, akkor alakult egy zeneterápiás munkacsoport pszichológusok, pszichiáterek, ápolónők részvételével, akkor még a pszichiátria mellékágaként. Ők természetesen még nem rendelkeztek zeneterapeuta végzettséggel. Az első képzés a kilencvenes évek elején indult egyetemi keretek között. A magyar zeneterápiás társaság 1995-ben alakult meg, mint önálló ágazata a terápiáknak. A zeneterápia kézikönyve, ami összefoglalja a terápiát, a módszereket, tapasztalatokat, 2004-ben jelent meg. A zeneterápia lényege a zene erejével, tudatos állapotváltozást előidézni. A saját érzelmek felszínre kerülését, a kedélyállapot változását, és a nem tudatos lelki sérelmek, traumák felszínre kerülését, kommunikáció javítását értjük alatta a zene eszközeivel. Történhet csoportos formában és egyénileg. Három formáját különböztetjük meg: az aktív, a receptív, és a komplex zeneterápiát.

Az aktív zeneterápia élőzene alkalmazása a terápia során. Hangszerek segítségével kifejezni az adott lelkiállapotot, traumát irányított formában. Általában ütős hangszerekkel történik a foglalkozás, de a saját énekhang használata is előkerül a foglalkozások alatt. Zenei tudás nem szükséges hozzá.

A receptív zeneterápia a zenehallgatás közben feltörő érzések, érzelmek, szimbólumok megfogalmazása, majd annak elemzése a terapeuta segítségével. A zenehallgatási anyag általában

² dr.Balázsné Szűcs Judit (2004): Játék és fejlesztés a művészetek tükrében. In: Mihalovics Csilla (szerk.): A zene világa-a hangok hatalma Szort Bt. Kiadó 37-38 p

a klasszikus zene világából kerül ki, de előfordul a terápiás ülések vége felé, hogy a könnyebb zenei stílus is helyet kap.

A komplex zeneterápia más művészeti ágak bevonása a zeneterápiába. Képzőművészet, és a mozgás zenével való kombinálása, majd azok szóban megfogalmazása. A mozgásos zeneterápia kidolgozása, Magyarországon Kokas Klára nevéhez fűződik. *Kokas módszer* fejleszti a gyerekek ritmusérzékét, mozgáskoordinációját, kreativitását, fantáziáját. a mozgás, ének, és zene hármasa alkotja.³

Sajátos nevelési igényű gyermekek a zeneiskolában

Nehéz az SNI-s gyermekekkel a zeneiskolában, mert minden gyermek, aki a zeneiskola tanulója lesz, kötelezően részt kell venniük foglalkozásokon, melyeket a jogszabály előír, az iskolának pedig ezeket a foglalkozásokat biztosítani kell. Az SNI-sgyermekekre is vonatkoznak az előírások, tehát nekik is kötelező a foglalkozásokon részt venni.

A művészeti iskolák, erre sajnos, még nincsenek felkészülve, illetve felkészítve. Ezt a tényt bizonyítja az is, hogy a zeneiskolában az SNI tanuló nem számít 3 főnek, mint a normal iskolában, így a normatíva is egy fő után igényelhető, és a csoportok kialakításánál sem vehetők figyelembe.

Mivel egyre több SNI-s papírral rendelkező tanuló jelentkezett a zeneiskolába, adott volt a helyzet, hogy megpróbálok velük terápiás módszerekkel foglalkozni, külön csoportban. Fontosnak tartom a szülőkkel való együttműködést is, hiszen ők ismerik a gyermekük gesztusait, kommunikációit. Lehet, hogy néha egy szó elég, hogy előre lendítse a feladat megoldását. Természetesen a szülők is bizalommal fordulhatnak hozzám. Nagyon fontos még az állandó kapcsolattartás a főtárgy tanárral. Hiszen ott egyszemélyes szituációban vannak a tanárral, így jobban megnyílhatnak a gyerekek. Minden héten megbeszéljük a gyerekek teljesítményét. Véleményem szerint ezeknek a gyermekeknek az oktatása csak team munkában lehetséges.

2015 szeptemberétől működik külön zeneterápiás csoport a zeneiskolában. Első ilyen összetételű csoport volt, ami az évek alatt változott, de nem volt nagy fluktuáció, valaki a kezdetektől a csoport tagja. Sokat olvastam szakirodalmat a gyermekekre vonatkozó sajátos nevelési igényekről, diagnózisokról.

³ Fejlesztés kisgyermekkorban - Kokas-módszer: Személyiségfejlesztés zenével URL: https://www.kisgyermek-fejlesztas.hu/cikk_82_kokas-modszer-szemelyisegfejlesztas-zenevel [Utolsó letöltés ideje: 2023.02.20.]

Az autizmus az átható fejlődési zavarok gyűjtőfogalma. A mai orvosi papírokon úgy szerepel, hogy autizmus spektrum zavar. Különböző mértékben van jelen a gyermek, felnőtt életében élethosszig tartó kihatással.⁴

Down szindróma egy kromoszóma rendellenesség. A 21-es számú kromoszóma hibás sejtosztódásából jön létre. A neve Langdon Down nevéhez fűződik. Ő írt először a jelenségről.⁵

Középsúlyos értelmi fogyatékoság a központi idegrendszer betegsége, mely örökletes, és a környezeti tényezők is hatnak rá. Több fajtáját különbözteti meg az orvostudomány.⁶

Hiperaktivitás, figyelemzavar neurológiai eredetű veleszületett fejlődési rendellenesség.

A rendelkezésemre álló iratanyagokat is többször áttanulmányoztam, mely tartalmazta az anamnézist, orvosi papírokat, szakértői véleményeket stb.

Jelenleg az osztályba 6 fő SNI gyermek jár, két lány, és négy fiú. A hat gyermek nagyon különböző korú, a legfiatalabb 8 éves a legidősebb 15. A sajátos nevelési igényük is nagyban eltér, így 6 felé kell differenciálni a feladatokat.

XY1: Down szindrómás kisfiú. A beszéde nagyon nehezen érthető, de ha rááll az ember füle mindent meg lehet érteni. Ha esetleg visszakérdezek akkor megpróbálja más szavakkal elmondani ugyanazt. A társai is értik már a beszédjét. Figyelme nagyon rövid ideig tartható fenn, a motiváció az étel, és ital számára. Egy emberes gyermek, aki imád minden hangszert. Kép alapján az összesnek tudja a nevét. A zeneiskolában zongorázni tanul, mert az a kedvenc.

XY2: Autizmus spektrumzavaros fiú. Társaságban és ismeretlen emberek körében kerül a szemkontaktust, a hangzavar ellen fül dugóval védekezik. Figyelme felkelthető, de hamar megunja a neki nem tetsző feladatot. Memóriája nagyon jó, több ütemes ritmust egy, kétszeri hallás után hibátlanul visszaad. A zeneiskolában zongorázni tanul.

XY3: Hiperaktív, figyelemzavaros fiú. Az ADHD mintapéldánya. Egy percre nem képes nyugalomba maradni. Neki mindig piszkálni kell a társát, vagy a radírját, vagy kérdez. Teljes figyelmet igényel. A számára legjobb hangszert választotta, dobol. Feladathelyzetbe nehezen marad benne, másolni képtelen a tábláról, így inkább én írom le neki a feladatot a füzetbe.

XY4: Középsúlyos értelmi fogyatékos lány. Se írni, se olvasni nem tud. Utánzási képessége fejlett, és nagyon szépen énekel. Ő most kamaszodik, így nagyon oda kell rá figyelni, mert vá-

⁴ Autisták Országos Szövetsége: Az autizmusról URL: <https://aosz.hu/az-autizmusrol/> [Utolsó letöltés ideje: 2023.02.21.]

⁵ Down Alapítvány: A Down-szindróma URL: <https://www.downalapitvany.hu/node/14> [Utolsó letöltés ideje: 2023.02.21.]

⁶ Lányiné Engelmayer, Ágnes (2002): Intelligencia, IQ, értelmi fogyatékoság. In: Magyar Pszichológiai Szemle 111-125p.

ratlan dolgokat képes csinálni. Másolós feladatokat szokott kapni. A közösség befogadta, a hiperaktív lány a segítője. A zeneiskolában énekelni tanul

XY5: Hiperaktív, figyelemzavaros lány. Viszonylag későn kapta meg a diagnózist. Normál iskolában integráltan tanul, most nyolcadik osztályos. Pályaválasztás előtt áll, útkereső, és fél a változástól. Nagyon nehéz a figyelmét lekötni, feladathelyzetbe bent tartani. Nem tud egy helyben megmaradni egy pillanatig sem. A zeneiskolában énekelni tanul.

XY6: Hiperaktív, beszédzavaros kisfiú. Ő a legkisebb a csoportban, és ő idén csatlakozott az összeszokott csoporthoz. a többiek nagyon hamar befogadták, nagyon jól érzi magát a csoportban. Fel akar zárkózni, és szeretné tudni amit a többiek. Nagyon jól halad. A zeneiskolában harmonikázni tanul hatalmas lelkesedéssel.

A munkám során meg kellett tanulnom minden gyermek egyéni kommunikációját, jelzéseit. Elfogadni őket egy-egy egyéniségnek. Úgy érzem mivel áthidaltam ezt a problémahelyzetet meg tudtam ismerni a gyerekeket. Próbálok minden foglalkozáson, programon az igényeikhez igazodni, bizalmas kapcsolatot kialakítani velük. Úgy érzem ez sikerül is. Szeretnek a csoportba járni, jól érzik magukat, pozitív a légkör, és szinte alig hiányoznak. Próbálom őket arra tanítani, hogy figyeljünk egymásra, és segítsünk egymásnak megoldani a feladatokat. A zeneiskolai keretek között ez a legjobb megoldás ezeknek a gyermekeknek. Sikerélményük van, nem érzik a lemaradást, és hogy hátrányt szenvednének. Oszlopos tagjai az iskolának hosszú évek óta.

2.kompetencia: Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése fejlesztése

A tantárgy tananyaga figyelembe veszi a közösségekben az egyénenként hozott tudást,mondja *Trencsényi László.* ” Arra hív fel, hogy az osztályban zajló befogadó-és alkotófolyamatok világában toleráns dialógus alakuljon ki értékek között, s az egyre igényesebb művészi képesség nyomán alakítsa ki-kí saját egyéni izlésvilágát”⁷

A zeneiskolai tanulmányok pozitív hatása a gyerekek iskolai teljesítményére

Egy általam készített kutatási tervet szeretnék megosztani. A 2021/2022 tanév második félévének a Pedagógiai gyakorlatot támogató kutatások című kurzus beadandó dolgozata volt, ami jól tükrözheti a zene pozitív hatásait a mindennapi életben. A kutatásnak az alapját *Kontarra József:* A pedagógiai kutatások módszertana című egyetemi jegyzete adta. A jegyzetben

⁷ Trencsényi László (2000): Művészetpedagógia elmélet,tanterv,módszer A művészetek építőkövei Okker kiadó Budapest 79 p

használt kutatási tervezet struktúrája és tartalma fejezetrész volt a mérvadó. Az Ő tervete vázát követve építettem fel asaját kutatási tervemet.⁸

Sokéves zenetanári és zeneterapeuta munkám során nyert tapasztalataimat szeretném ezen kutatással kicsit tudományosabb alapokra helyezni. Érdekel, hogy amit az évek alatt megfigyeltem a gyermekeknél, az vajon alátámasztható-e egy konkrét vizsgálattal is. A kutatás célja során igazolni, vagy cáfolni az eddig empirikus élményekre alapozott feltevéseimet tanulásban akadályozott, illetve ADHD-s gyermekek körében az iskolai ének óra keretein belül. Amennyiben a feltételezéseim helytállóak, úgy a kutatás eredményeivel hangsúlyozni szeretném a zeneiskolai tanulmányok fontosságát, hasznosságát, a zene nyújtotta lehetőségeket, annak fejlesztő hatását.

Az általam olvasott kutatások is bizonyítják a zene pozitív hatását. Több szempontból vizsgálták számos helyen akár a gyermekgyógyászatban, gyermekkorban.

A kórházi környezetben alkalmazott zenehallgatás csökkenti a szorongás, félelem érzetét. A gyermekgyógyászatban inkább az aktív terápia dominál a stressz levezetésére. De az agyműködést is serkenti a zene számos tréning bizonyította, hogy a korai zenei nevelés befolyásolja a beszédfeldolgozás fejlődését is, de az agyműködést is stimulálja. A zene alatt az agy szerkezeti és működési változásai következnek be.⁹

A Parlando – a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének zenepedagógiai folyóiratban is jelentek meg cikkek, tanulmányok a zene jótékony hatásairól, az éneklés felszabadító erejéről. Az éneklés felszakítja a gátlásokat, munkára ösztönöz, a közösséghez tartozást erősíti. Az általános iskolai ének órák elengedhetetlen része.¹⁰

A kutatás során a kérdések a következők lennének. A zeneiskolai tanulmányok folytatása fokozatosan javít a tanulásban akadályozott és ADHD-s gyermekek magatartásán az iskolai életben? A zeneiskolai tanulmányok hatnak a gyermekek iskolai teljesítő képességére is? Javul a gyermekek önbizalma, önbecsülése a zene és az azzal kapcsolatos tevékenységek által?

A zenetanulás hatást gyakorol a kognitív képességekre is, véleményem szerint azok javulása lesz megfigyelhető a vizsgált gyermekeknél.

⁸ Kontra József (2011): A pedagógiai kutatások módszertana egyetemi jegyzet Kaposvári egyetem 108-110 p

⁹ Csépe Valéria (2017): A zene hatása a fejlődésre és lehetőségei a gyermekgyógyászatban Gyermekgyógyászati továbbképző szemle 22 83-88 p

¹⁰ Urbánné Varga Katalin (2001):” A muzsikának oly nagy ereje van..” Parlando 43.évfolyam 4. szám 2-19 p

A vizsgálat alanyai a Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola tanulói, akik az 2-8. évfolyamos korosztályba tartoznak és az adott tanévben járnak először zeneiskolába. Ebből 6 fő, akik közül 3 lány és 3 fiú, 2 fő alsó tagozatos, 4 fő felső tagozatos, 3 fő tanulásban akadályozott, 3 fő ADHD-s diagnózissal rendelkezik. A vizsgálat a tanulók számára semmi féle hátránnyal, kockázattal nem jár, mindennapi életüket nem befolyásolja. Kiválasztásuk oka, hogy a zeneiskolában én vagyok az oktatójuk.

A terv szerint kérdőíves vizsgálatot fogok végezni több alkalommal, melyek a végén összehasonlításra kerülnek. Ezen kívül önmagához a kutatáshoz semmi más eszközre nem lesz szükség. A kutatás egy tanévnyi időt igényel. A tanév elején, az első zeneiskolai órán kitöltöm a gyerekekkel a kérdőívet, melynek kérdései az iskolai, pontosabban az ének órán nyújtott eddigi teljesítményüket fogja felmérni. A tanév elején kitöltetem a szülőkkel és a gyermekeket tanító szaktanárokkal is a kérdőívet. A kérdőívek alapján megpróbálok egy képet nyerni arról, hogy eddig melyik gyermek milyen teljesítményt produkált az iskolában, abból milyen általánosnak mondható kép alakul ki a vizsgált csoportról. A tanév során a megszokott módon megy a zeneiskolai oktatás, közben a saját megfigyelés. A tanév végén ismét kitöltöm a gyerekekkel a kérdőívet és ismét kitöltetem a szülőkkel és a szaktanárokkal is, majd kiértékelem azokat.

A kérdőívek összehasonlításával nyerek információt az esetleges változásokról. Itt tudom már majd megfogalmazni, hogy az általam feltett kérdések helytállóak voltak-e.

Az adatok bemutatása során fontos változók lesznek a tanulók iskolában szerzett érdemjegyei, a viselkedésük, a szorgalmuk, a szülők és a pedagógus kollégák véleménye. Az elemzés során a zeneiskolai teljesítmény is befolyásolhatja az adott gyermekről alkotott képet, eredményt. Az eredményt befolyásolhatja még, ha menet közben iskolát vált a gyermek, bármi pszichés vagy fizikai trauma éri, ha huzamosabb ideig hiányzik akár az iskolából, akár a zeneiskolából, stb. Ezeket az összegzésnél, következtetések levonásánál fontos lesz figyelembe venni. A nyert adatokból statisztikák is készíthetők majd, melynek szempontjai és veszélyei is szintén a fentiek lesznek. Ilyen például az adott tantárgy átlagának kiszámítása, a javulást mutató és nem mutató alanyok száma, stb. A kutatás jelentőségét kétféle képpen mérhetjük. Elméleti, és gyakorlati szempontból.

Elméleti jelentősége a gyermekek látótere kitágul, felzárkóznak a társaikhoz, hasznosnak érzik magukat, és a helyüket az adott környezetben. Közös együttműködés a zenetanárral, team

munka a pozitív előrehaladás érdekében. Új kérdésként, és problémaként merülhet fel ezen gyermekek lassabb haladása, és koncentrációja amit mivel a zenetanár egyszemélyes helyzetben van az adott gyermekkel, jobban tud orvosolni, így felzárkóztathatja a gyermeket.

A gyakorlatban a gyermek kamatoztatni tudja tudását, sikerélménnyel, hogy Ő is ugyan olyan mint a társai. Hosszabb távon még ki is tűnhet a társai közül, ha adott dologban jobb eredményt tud elérni társainál.

A kutatás anyagi vonzatát tekintve egy alacsony költségvetésű kutatásnak mondható. Minimális eszközigényű, így az anyagi ráfordítás is abszolút elfogadható, nincs szükség extra tartalékok bevonására. Az első kérdőív kitöltése a tanév elején történik. Ezeknek a kiértékelése, elemzése így a tanév első felében folyamatosan történhet. A második kérdőív a tanév végén készül, melynek kiértékelése és az összehasonlítások, következtetések, tehát a hipotézisek beigazolása vagy cáfolása a nyári időszakra esik. Ennek tükrében mondható, hogy a kutatás tervezett időtartama 1 naptári év. A tervezettek szerint a határidők a következők lennének. Első kérdőívek kitöltése, begyűjtése a tanév eleje a legideálisabb a szeptember 30. Első kérdőívek kiértékelése a téli szünetben történne. A második kérdőívek kitöltése, a begyűjtése a tanév vége felé lenne, május végi időpont lenne a megfelelő, annak kiértékelés pedig a nyári szünetben történne, ahogy az összegzés, és a statisztikák eredmények kiértékelése is.

A tervezettek a végrehajtás során, menet közben bármikor módosulhatnak számos tényező miatt. Bizonyos tényezők, eredmények akár az egész vizsgálat újragondolását is eredményezhetik. A kutatás során ezen módosító, befolyásoló tényezőket nyitottan kezelem, amennyiben a tudományosságot nem veszélyeztetik. A kutatás egy tervezet amit a következő tanévben szeretnék megvalósítani az iskolában, ezzel is elősegítve a tanuló csoport fejlesztését.

A kutatás eredménye véleményem szerint pozitív kimenetelű lesz, bár biztosat csak az elvégzett kutatás adhat. A kutatás ötlete azért fordult meg a fejembe, mert a zeneiskolában ezek a tanulók lubickolnak, sikerélményeik vannak, amit esetleg tovább tudnak vinni magukkal az élet más tanulási folyamatai közé. Ezt szeretném alátámasztani a jövőben a kutatással.

Az SNI-s gyerekek fejlődése, és a csoport fejlesztéséhez speciális dolgok szükségesek. Ilyen volt, a zeneiskolában, hogy külön csoport lett számukra kialakítva, de a tudásukat megmutatni még így se nagyon tudták. A zeneiskolában fellépési lehetőségük kevesebb, pont az egyéni haladási tempójuk miatt. Így közösen az iskolavezetéssel, és az őket tanító főtárgytanárokkal karöltve kitaláltunk egy esélyegyenlőségi hangversenyt, ahova meghívjuk a város speciális is-

koláit, teret adva bemutatkozásra, és a mi gyermekeink is felléphetnek a szülők, és tanáraik előtt. A rendezvény koordinátora jó magam vagyok. 2020. januárjában pedig a kezdeményezésemre megvalósult a „Szeretnék Neked zenélni”- I. Dél-Dunántúli Regionális Sajátos Nevelési Igényű (zeneiskolában tanuló) gyerekek találkozója. Minden gyermek megmutathatja tudását egy szakmai, támogató zsűri előtt, aki arany, ezüst, és bronz éremmel jutalmazza a produkciókat. Sajnos a vírus a terveinket is felülírta így a II. találkozó egy év kihagyás után tavaly decemberben online került megrendezésre 22 produkció részvételével. A zsűri ismét elismerését fejezte ki a gyerekek produkciói után, bár a kollégák és én is úgy gondolom, hogy az online tér nem adja vissza a találkozó varázsát. Amikor egy gyengénlátó vak kislányt felvezetnek a színpadra, leül a zongorához, és szárnyal a muzsika, szívbemarkoló látvány. Az idei tanévben ismét személyes jelenléttel zajlott a verseny ahol felemelő pillanatokat éltünk át. A találkozóknak van létjogosultsága, hiszen évről-évre több a jelentkezők létszáma, ezért az Oktatási Hivatallal egyeztetve előkészítettük a találkozó országosra való bővítését, amit az OH maximálisan támogat és minden segítséget megad. Reméljük, egy-két év múlva Kaposváron kerül megrendezésre az Országos – Zeneiskolában tanuló SNI gyermekek Találkozója. (1. melléklet)

2.ábra A verseny megálmodásáért, és a gyerekek felkészítéséért járó érem

3.kompetencia: A pedagógiai folyamat tervezése

A tervezés tudatos cselekvés, keresni kell a lépéseket, és a megoldást. A folyamatát sok minden befolyásolja ilyenek lehetnek a tapasztalatok, a külső tényezők, kulturális közeg. Ezeket fogalmazta meg Gaál Gabriella a Tervezés és Értékelés c. munkájában.¹¹

A pedagógiai hatás *„olyan nevelő célzatú, tudatos beavatkozás, a mely a gyermek, az ifjú, a felnőtt személyiségének fejlesztésére, építésére, gazdagítására irányul, arra, hogy képessé tegye a neveltet a szociálisan értékes és egyénileg eredményes autonóm életvezetés realizálására.”*¹²

Új utak a zeneiskolában-általam kidolgozott tanmenet

A zeneiskola története régre nyúlik vissza. Az iskola jelenlegi épületét 1911-ben a katolikus egyház építette a katolikus legényegylet részére. A zeneiskola 1952-ben vette birtokba ezt az épületet, és folytatta 1930-ban kezdődött működését, immár Liszt Ferenc Zeneiskola néven. Az épület műemlék jellegű, így a külső utcafronti épületrészt eredi formájában újították fel 1984-ben. Számos versenyt is tart a zeneiskola. Amit kiemelnék az a háromévente megrendezésre kerülő Jeney Zoltán Országos Fuvolaverseny, mely az, OH által meghirdetett tanulmányi verseny. Jómagamnak – fuvolista révén – már gyerekkoromtól kezdve Kaposvár neve összeforrt az Országos Fuvolaversennyel.

A dél-dunántúli régiót felölelve, háromévente szinte minden hangszercsoport részére szervezünk regionális versenyeket.¹³

Ezek:

- „Rév Livia” Dél-Dunántúli Regionális Zongoraverseny
- „Csopor László” Dél-Dunántúli Regionális Fafűvósverseny
- „Fehérvári József” Dél-Dunántúli Regionális Rézfűvósverseny
- „Gyermán István” Dél- Dunántúli Regionális Vonósverseny

A 2021/2022 tanévtől a régió ütősei is a zeneiskolában gyűlnek össze egy találkozóra, és egy szolfézsverseny létrehozásán is dolgozik a vezetőség és a zeneismeret – vokális tanszak.

Többek közt ezekért a tevékenységkért is kapta meg az iskola a kiválóra akkreditált tehetségpont címet, továbbá tagja a Kaposvár – Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanácsnak, melynek

¹¹ Gaál Gabriella (2015): Tervezés és Értékelés In: Dr Forgó Sándor Szerk. Eszterházy Károly Főiskola nyomda Eger 20-21 p

¹² Báthory Zoltán – Falus Iván (főszerk.) (1997): Pedagógiai Lexikon I-III. Keraban Könyvkiadó, Budapest, III. k. 155.p

¹³ Fűzi Ildikó (2002): A kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola 50 éve VIP Press '99 kiadó 8p ,82p

keretében létrehozta a Művészeti Tagozatot. Mentoráló Intézmény, és az Oktatási Hivatal Bázisintézmény címet is elnyerte az iskola. Rendszeresen szervezünk szakmai napokat, továbbképzéseket a régió pedagógusai részére.

Mivel a zeneterápiás csoport egy újdonság volt a zeneiskola életében, így még 2015-ben kidolgoztam egy tanmenetet. (2. melléklet) Azóta próbálom követni, de sokkal jobban kell differenciálnom, mert ha új gyermek érkezik a csoportba vele előlről kell kezdeni amit esetleg már a többiek tudnak. Ilyenkor segítséget szoktam kérni a régebbi gyermekektől, hogy legyenek velem tanárnénik és segítsék a kisebbeket, míg én esetleg a többieknek osztok feladatot. A zeneiskolában a kötelező óraszám 64-66 óra. A tanmenet 66 órát tartalmaz. Minden foglalkozás a gyerekek feljettési szintjéhez igazodik, és osztályának, és tudásszintjének megfelelően differenciálásra kerül. Minde órán használatban vannak az ütős hangszerek. Nagy figyelmet fordítok a társas kapcsolatok kialakítására, a szocializációra. A figyelmüket minden alkalommal megpróbálom egy kicsit tovább fennt tartani, a memóriájukat fejleszteni. Emelett fontos hangsúlyt kap az érzelmi világuk kifejezése is, és a fantázia világuk megjelenítése bármilyen formában.

Hevesi Tímea Mária- Gyovai Ágnes a következőket írja egy vizsgálatában, ami a zene szimbolikájának jelentéstartalmát kutatja. Mozart és Bach muzsikája alatt a gyerekek feszültsége oldódik a gyerekek a zene alatt harmóniában játszanak, követik a zene ívét. Fantáziájuk akkor is meglódul mikor direkt tematikus zenét kapnak, pl állatok hangját utánozza a zene.¹⁴ A szolfézs tananyagát próbáltam ötvözni a zeneterápia módszereivel, aminek fontos része a ritmus, a hangszerek, és a hangszer tanuláshoz elengedhetetlen ötvonalas rendszer, és abban való tájékozottság. Minden ABC-s hangnak nevet adtunk, lehetőség szerint a csoportban tanuló gyerekek neveit használva. Pl C=Cecil, D= Dávid, É= Éva stb, így könnyebben megjegyezték a hangokat.

De nagyon jól tudtam hasznosítani a szinkotta módszerét is.

Az Ulwilla módszer Heinrich Ullrich nevéhez fűződik, aki egy német gyógypedagógus *Gáspár Ágota-Abainé Császár Ágnes* Zenei nevelés színes kottával c.¹⁵ cikke alapján dolgoztam a gyerekekkel bár a saját módszeremmel ötvöztem a cikkben leírtakat. Persze adódtak olyan helyzetek, amikor improvizálnom kellett, mert olyan ötleteket hoztak a gyerekek.

¹⁴ Hevesi Tímea Mária- Gyovai Ágnes (2014): A zene szimbolikus jelentéstartalmainak alkalmazása autizmussal élő óvodás korú gyermekek integrációjában *Fejlesztő pedagógia* 2014/4 szám 52-58 p

¹⁵ Gáspár Ágota-Abainé Császár Ágnes (2018): Zenei nevelés színes kottával *Fejlesztő pedagógia* 2018/1-2. 99-106 p

4. kompetencia: A szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése

Egy jó állás betöltése esetén az évek alatt kapott osztályzatok nem sokat számítanak, írja *Csermely Péter*. Szükség van a váratlan helyzetek megoldására, képességekre. Ahhoz, hogy valaki sikeres legyen meg kell tanulni valami olyat amit más nem tud., amihez elengedhetetlen a képességek fejlesztése. „Tíz ezer óra gyakorlás. Pontosan ennyi kell a világhírnévhez”¹⁶

Tanárként a készségek képességek fejlesztése átlagos gyermekeknél is nehéz feladat. Integrációban és a SNI gyerekeknél még nehezebb. Differenciálni kell a tudásuknak, diagnózisuknak megfelelően. A zene azért összekötő kapocs köztük, de még így is kihívások elé állítja a pedagógust. A terápiás munkában előre tervezni nem nagyon lehet. Mindig kell B, C tervnek lenni a terapeuta fejében, mert mindig lehetnek váratlan helyzetek. Sose lehet tudni mit hoznak be a foglalkozásra a gyerekek amire reagálni kell. Ezek az ingerek általában a receptív (zenehallgatás) foglalkozásokon szokott előfordulni.

Óraterv zeneterápiás módszerekkel

Dokumentumként két zeneterápia óra óratervét mellékeltem (3. melléklet) ahol az első órán az aktív terápia dominál, a másodiknál a receptív, de szervesen összekapcsolódik a kettő.

Az első óravázlata szolfézs tantárgy elemeit ötvözi az aktív zeneterápiával. A gyerekek hangszerek segítségével ütnek vissza már tanult ritmusokat, de figyelniük kell a dinamikára, tempóra. Először csoportban majd egyénileg dolgoznak. Mindig próbálom a figyelmüket minnél tovább fennt tartani. A csoportot két részre kellett bontani, a fejlettségi szintjüknek megfelelően. Akkor még volt velem egy kolléganőm, aki szintén zeneterapeuta, együtt vittük a csoportot. Mára egyedül maradtam. A kisebbek ritmusokat gyakorolnak a társammal.

A zenélés, és a hangszerjáték fejleszti a koognitív funkciókat, mint figyelem, memória, vizuális, és térbeli konstrukciókat. Ezt nagyon jól megfogalmazta *Németh Viola* Hogyan hat a zenetanulás gyermekem agyára c. cikke¹⁷ A ritmus mellé kell dallam is, így választottam egy programzenét. „A programzene irodalmi, képzőművészeti, természeti jelenségek ihletésére és azok ábrázolására keletkezett hangszeres zene”¹⁸ A zene Smetan: Moldva c. alkotása. A zenét feldolgozzuk élőzene formájában. én zongorázom nekik, ők pedig társítanak hozzá érzéseket. A következő órán pedig meghallgatjuk ugyan ezt a zenét.

¹⁶ Szávai Ilona (2013): Én ne lennék tehetséges A képességek felismerése és fejlesztése In:Csermely Péter : Mikor értékes valaki, ha fiatal? (szerk) Pont kiadó Budapest 13-23 p

¹⁷ Németh Viola (2020) : Hogyan hat a zenetanulás gyermekem agyára Mindennapi pszichológia 2020/5 szám 48-53 p

¹⁸ Zenei enciklopédia: URL: <https://www.zenci.hu> (utolsó letöltés: 2023. 04.18)

Az második óravázlaton jól látszik, hogy a zenehallgatás alatt vagy rajzolnak, vagy báboznak a gyerekek. Itt bármi kijöhet. Ezen az órán az egyik kisfiú a bábokkal csak verekedett. Verte a fiú bábót, a lány bábót, az állatokat. Nekem ez jelzés értékű volt. Utána finoman megkérdeztem, hogy hallotta-e a zene áradását, hogy nem mindig volt mérges a zene volt amikor simogattak a hangok. Erre ő azt mondta, hogy nem szereti a simogatást. ADHD, hiperaktív kisfiúról van szó. Szereti, ha ő van a középpontban és mindig felhívja magára a figyelmet.

Mindig olyan kérdéseket kell feltenni egy terapeutának, ami eldöntendő kérdés, igennel, vagy nemmel lehessen rá válaszolni, de minden apró részletre figyelni szükséges, mert soha nem tudhatjuk hogy az apróság mögött milyen lelki traumákat cipelhetnek a gyerekek.

5. kompetencia: Az egész életen át tartó tanulás megalapozása

„Abból kell kiindulni, hogy napjaink iskolarendszere – melyet általában a részletekbe menő, kötelező nemzeti alaptantervek; az életkor szerinti osztálybesorolás; az előre kidolgozott merev órarendek, valamint az autokratikus tanulási stílusok és a lexikális tudás igénylése jellemz, előbb vagy utóbb kihalásra van ítélve.” –írja Harangi László. Továbbá megfogalmazza azt is, hogy ebben egyik motivációs tényező kellene hogy legyen, hogy a tanárnak legyen ideje felkészülni új utakat keresni. Fontos szempont, hogy a tanár olyan kapcsolatot tudjon kialakítani a gyerekekkel, és azok szüleivel, hogy motiváltak legyenek a tudásuk bővítésére.¹⁹

Sajnos a felgyorsult világ a gyerekek személyiségfejlődésére is hatással van, így egy pedagógusnak napra késznek kell lennie a világ változásaira. Ehhez a felgyorsuláshoz a világjárvány is nagyban hozzájárult. Új módszerek kellett alkalmazni a digitális technika segítségével.

A zenetanítás személyes kapcsolat, én személy szerint fuvolatanárként nagyon nehezen viseltem ezt az időszakot, az online zenetanítás nem a jövő.

Az SNI gyerekeknek pedig ki kellett olyan feladatokat találni ami izgalmas, esetleg az egész család bevonható, játékos, és figyelemfelkeltő. Kértem tőlük, hogy töltsenek le az okos telefonjukra egy hangológépet. Énekeljenek bele hangokat, amilyen ABC- s hangok kijöttek kotázák le, aki nem tudja, küldje el a videót. Ezt a feladatot az egész család nagyon élvezte.

De a játékos feladatlapok sem maradhattak el. Ebből a teljesség igénye nélkül álljon itt pár darab. *Darvas Nikoletta* zenepedagógus gyűjteményéből válogattam a gyerekek képességeinek megfelelően. (4. melléklet)

¹⁹ Harangi László (2011): Gyermek és fiatalok motiválása az egész életen át tartó tanulásra Új pedagógiai szemle 61. évf 11-12 sz. 23-29 p

6. kompetencia: Tanulási folyamat szervezése irányítása

„ Ma már elvitathatatlan, hogy az iskolai oktatási folyamat sikerességének egyik fontos, mondhatni nélkülözhetetlen előfeltétele a tanár tudatos felkészülése a folyamat megszervezésére. Ugyanis egy komplex és sokoldalú felkészülés hiányában az oktatás nem fogja meghaladni az alkalmosság és az esetlegesség által nyújtott minőséget. A tanítási-tanulási tevékenységekre való felkészülés fő dimenziója pedig a folyamat lebonyolításának előzetes megtervezése.” írja Fodor László²⁰

A tanulási folyamat már a gyermek születésekor kezdődik, mint a dolgozat elején írtam a zenei nevelés, pedig már születés előtt kilenc hónappal. Ennek tudatában tartottam zenebölcsis foglalkozásokat. Nyolc hónapos kortól egészen három éves korig jártak gyerekek az órákra. Itt harminc perces időkeret volt a gyerekeknek ahol a szülők szabadon is engedhették a kisgyermeküket, ha esetleg más keltette fel az érdeklődésüket. A foglalkozásokról cikk jelent meg a *Somogyi Hírlap* 2017. április 29. számában XXIII.évfolyam 99.szám *Nem lehet elég korán kezdeni, megéri a próbát a közös zenélés címmel.*

A tanóra menete kötöttebb, itt a gyerek figyelmét minél tovább fent kell tartani, új motivációkat adni nekik. Dolgozhatnak csoportosan, egyénileg, párban. A gyerekeket mindig inspirálni kell akár milyen környezetben dolgoznak. A csoportmunkának pozitív hozadéka az empátia, egymás segítése, és az egymásra figyelés. Egyik órán kaptak tőlem, egy olyan feladatot, hogy írják, vagy rajzolják le mit jelent nekik a zene. Egyénileg dolgoztak ugyan, de az óra végén csoportosan vitatták meg a társaiktól hallottakat. Nagyon felemelő gondolataik voltak.

7. kompetencia: Pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása

Az értékelés röviden a visszajelzés. Brassói Sándor – Hunya Márta – Vass Vilmos írja egy tanulmányban: *„A tanulás rendszerszintű változásai nyilvánvalóan hatottak az értékelés területeire, amelyek nagymértékben differenciálódtak, markánsan elkülönültek egymástól. Ennek megfelelően a pedagógiai értékelés szintjeinek differenciálódásával párhuzamosan az értékelési témák és funkciók is összetettebbé váltak. Az 1970-es évek végén egyre élesebben vetődtek fel az alábbi kérdések:*

- *Kik értékelnek?*
- *Mit értékelnek?*
- *Miért értékelnek?*
- *Hogyan értékelnek?”*

²⁰ Fodor László (2009) : Didaktikai tevékenységek tervezése Magiszter 7. évf. 1. sz. 21 p

Ezek alapján szinteket különböztetünk meg, Az egyén tudása, az osztály szintje, a tanulási folyamat értékelése. Azt írják továbbá, hogy az értékelésnél a tanulók egyéni haladását változatosan értékeléssel is segíthetjük.²¹

Az értékelés elengedhetetlen egy pedagógus a szülő, és a gyermek számára. Az értékelés elengedhetetlen része számomra az óra végi teendőknek. Kiemelem a csoport erősségeit, majd egyenként is megdicsérem a tanulókat kiemelve az adott órán nyújtott pozitív teljesítményét. A jutalmazás rendszerét is aktualizálni érdemes mindig az adott érdeklődési körüknek megfelelően. Mindig motivációra van szükség, legyen az akár egy matrica, akár egy kedvenc zene meghallgatása. De a versenyhelyzetet is nagyon szeretik a zeneiskolában a gyerekek. Persze itt is differenciálni szükséges, hiszen az, ami egyik gyereknek könnyen megy, a másiknak, ha sikerül hatalmas eredmény. A pozitív megerősítés csodákra képes legyen az egészséges vagy sajátos nevelési igénnyel rendelkező tanuló.

8. kompetencia: Szakmai együttműködés, kommunikáció

A kommunikációnak megkülönböztetjük a verbális és nonverbális fajtáját. A beszédet, és az ahhoz tartozó gesztusokat, artikulációt, írja *Somogyvári Lajos*. A pedagógusnak van egy tanár énje és egy civil énje, ami a kommunikációban is megnyilvánul. A felnőttek és a gyerekek kommunikációjára hatással van még a digitális kommunikáció.²²

Következőekben szeretnék megosztani egy esettanulmányt, ami a sikerélmény, az örömszerzés, és a szakmai együttműködésre egy nagyon meghatározó példa. A dolgozatot a 2022/2023 tanév második féléves esetismertetés kurzuson tártam a hallgató társaim, s az oktató elé. Az esetből készült cikk megjelent a *Somogyi Hírlap 2012. április 28. számában XXIII. évfolyam 100. szám*

Katonazenész lesz meglátjátok! címmel

KatonaZene összeköt - Esettanulmány

Mindig úgy gondoltam, hogy az életben semmi nem történik véletlenül. Esettanulmányom ennek egy jó példája.

²¹ Brassói Sándor – Hunya Márta – Vass Vilmos (2005) :A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása Új pedagógiai szemle 2005 7-8 sz 4-17 p

²² Somogyvári Lajos(2021: Pedagógiai kommunikáció egyetemi jegyzet Pannon Egyetem MFTK Tanárképző Központ Veszprém 7-15p

Dolgozatom egy kisfiúról szól –nevezzük Robikának- aki 2007. április 30-án született –a dátumnak majd később még lesz jelentősége.

Lombikbébi program segítségével jött a világra 38. hétre, 3100 grammal, és 55 cm-rel. Sajnos a születéskor még nem vették észre, de 9 hónaposan jött a diagnózis, Celebrális parézis.

A CP az idegrendszer magzati, vagy röviddel a születés utáni károsodásból fakadó, mozgás-problémákkal és néha beszédzavarokkal, és különböző súlyosságú értelmi fogyatékkal járó betegség. Azoknak a gyermekkori fejlődési rendellenességeknek összefoglaló neve, amely az élet első néhány évében jelentkezik, és negatívan érintik a gyermek mozgását. A betegség kiválthat izomgyengeséget, izmok teljes elernyedését, de az ellenkezőjét is, az izmok teljes merevségét, feszességét. A problémát az anyaméhben kialakuló fejlődési rendellenesség okozza. Európában minden ezredik születésből 2-5 gyermeknél alakul ki ez a kórkép. Kockázat inkább az alacsony súllyal koraszülöttként világra jött gyermekeket érinti. Ha időben felismerik a betegséget, és megkapja a szükséges kezeléseket a gyermek, akkor jó esélyük van a hétköznapi életre, bár ez a betegség a mai napig sajnos nem gyógyítható.²³ Robikánál fél éves korában kezdtek megjelenni „gyanús jelek” a fejlődésében. Legelső tünet a kancsalság volt, ekkor még senki nem gyanakodott, hogy ez egy összetett probléma első tünete. A második jel, az volt, hogy nyolc hónaposan nem mozgott, nem forgott. Ekkor elvitték szülei a kaposvári Duráczky József Módszertani Központba, egy konduktor ismerősinhöz. A szakember bizony beigazolta a gyanút, itt nagy a baj. Míg az orvos, védőnő nem vette észre a konduktornak egyértelmű volt a központi idegrendszeri sérülés. Aztán a szülők, és a konduktor összerakták a betegségre utaló tüneteket. Kiderült, hogy Robikának már a kancsalság előtt is voltak tünetei, aminek most lett igazán jelentősége. Konduktor javaslatára megkezdődtek a vizsgálatok. Az ideg orvos számára is egyértelmű volt a központi idegrendszeri sérülés, amit MR felvétellel be is bizonyított. Robinál a szürke állomány ép, de a fehérállományban az agykamrák találkozásánál jobb, és bal oldaltegyaránt 1 cm-es sáv hiányzik. Ez elég sok, ezáltal a két agyfélteke között nincs megakapcsolat. Elsősorban a mozgásért felelős terület sérült, de a beszéd is érintve lehet. Szerencsére talán csak a mozgás sérült. Mivel az agy működése nagyon összetett, és a sérült terület, ami a mozgásért felelős hátráltathatja az értelmi fejlődést. Ez nem genetikai betegség, csupán Robikánál túl hosszú volt a köldökzsinór, és körülbelül félidős korában leírt egy kört, beleúszott, majd ezáltal egy valódi köldökzsinórcsomó alakult ki, majd ezt a bogot a nyakára tekerte. Orvosai szerint az anyaméhben azt többször meg-meghúzta, de szerencsére nem olyan erősen, hogy az életébe kerüljön. Tehát már az anyaméhben kialakult a probléma,

²³Épkézláb alapítvány Mi a celebrális paresis (CP) <http://epkezlalab.hu/mi-a-cerebral-paresis-cp/> (Utolsó letöltés 2022 december 27)

csak nem vették észre. Szülésnél nem volt gond, felsírt, látták a nyakára tekerte köldökszínort, és rajta a csomót, de akkor még azt hitték ez semmiféle problémát nem okozott. Az ülés komoly gondot jelentett 2 éves volt Robika mikor meg tudott egyedül ülni borulás nélkül. A járás aztán egy hosszadalmas folyamat lett aminek eredményeként 4,5 évesen tanult meg járni, segédeszközök nélkül. Beszédfejlődésében nem volt lemaradás, csak egy picit a mozgás örömeiből való megtapasztalás sokkal később alakult ki. Igazából a mozgása akkor fejlődött nagyon mikor 3,5 évesen normál óvodába került, hiszen húzták a pajtásai. Önállóan megállni a lábán még nem tudott, mikor az oviba került kapaszkodva, vagy a kezét fogva igen. Számára az állás, és az egyensúly megtartása a legnehezebb. Ha lendületben van, képes néhány métert menni, vagy inkább rohanni, mert viszi a saját lendülete. De megállni a végén akkor sem tudott, rendszeresen valakinek el kell kapni. Az óvodában az 5. napon egyedül elindult, igaz kis távolságokat tett meg, de ment. Életkorának megfelelően változtak a kezelések típusai. A legkisebbeknél a leghasznosabb a DSGM (Dévény Speciál Gimnastic Módszer),²⁴ ez a központi idegrendszert stimulálja, feltépi a letapadt izmokat. Ezért a módszerért akkor még el kellett utazni Kaposvárról Komlóra. Ma már Kaposváron is igénybe vehető ez a kezelés. Ez volt, hogy hetente négyszer is volt, általában a kora esti órákban. Így lehetőség volt a délelőtti folyamán igénybe venni a központi költségvetésből járó fejlesztéseket. HRG gyógyúszásra is járt, folyamatosan. Korábban járt gyögymasszázsra, 3 hetes babás-mamás csoportba a Nemzetközi Pető Intézetbe Budapestre. Össejt beültetést is kapott Németországban 1,5 évesen, ekkor jelentősen fejlődött. Robi most kilencedik osztályos tanulóosztályos tanuló, a budapesti Pető Intézet Gimnáziumába tanul.

Terápia zenével

A fentebb felsorolt terápiák közül szándékosan kihagytam a zeneterápiát, hiszen az én ismeretségem Robikával és szüleivel a zeneterápia révén alakult ki. Robit a terápiás munkám során ismertem meg. Épp egy másik kisfiúnál tartottam foglalkozást, amikor megkeresett Robi anyukája. Elmesélte, hogy van egy négy és fél éves sérült kisfia, aki nem rég tanult meg járni, és már össejt beültetésen is átesett. Mindene a zene, azon belül is a katonazene, amit úgy vett észre, hogy Robi állandóan zenétakart hallgatni, elsősorban a katonazene nyugozta le. Ilyenkor Robika nem mozdult, bámulattal hallgatta.

Ezen a ponton állnék meg egy pillanatra. A tanulmányt úgy kezdtem, hogy nincsenek véletlenek. Jómagam is a fúvószené szerelmese vagyok, és a Kaposvári Honvédzenekar tagja voltam

²⁴Dévény alapítvány: A Dévény módszer <https://www.deveny.hu/a-deveny-modszer> (Utolsó letöltés 2022 december 27)

öt éven keresztül, aztán más irányt vett az életem. utána végeztem el a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán a zeneterápiát, és szereztem másoddiplomámat. Így lettem én, a volt katonazenész egy katonazenéért rajongó kisfiú zeneterapeuta.

Mindez 2011 telén kezdődött. Emlékszem, amikor először mentem, Robi a szoba közepénült egy kis műanyag széken, és elvarázsoltva nézte a katonazenekar egyik felvételét. Amikor elkezdtem a munkát még a cintányért sem tudta összeütni koordinációs problémái miatt, aztán elkezdtem a terápiás munkát. Mára már gyönyörűen üti a ritmusokat, felismeri őket kottakép után, a memóriája pedig páratlan. Minden apró részletre emlékszik, mikor milyenhangszeren milyen ritmust ütöttünk, és persze milyen zene szólt hozzá. Koordinációs-készsége is nagyon sokat fejlődött, és a finom motorikája is alakult, olyannyira, hogy amikor iskolás lett elkezdett furulyán tanulni. Az iskolájába működik művészeti iskola is, így nem kell eljárni másik iskolába egy helyen megkapja a foglalkozásokat. A sorsszerűség itt is jelentkezett, mert a tanára, aki furulyázni tanította –most már trombitálni tanítja, de ne szaladjunk ennyire előre- szintén katonazenész, aki aktív tagja jelenleg is a Honvédzenekarnak.

Szakmai együttműködés

Amióta megismertem Robikát, az agyamban motoszkált a gondolat, hogy a volt kollégáim, barátaim ott dolgoznak a katonazenekarban, és van egy kisfiú, aki rajong értük. Valamintennem kellene. A gondolatot tett követte, írtam egy levelet a laktanya parancsnokának, és megkérdeztem a karmestert is, hogy mit szólnának hozzá, ha az ő segítségükkel teljesülne egy kisfiú álma.

Robi az 5. születésnapjára (2012. 04. 30), megkapta a katonazenekart, és bemehetett hozzájuk, a laktanyába. Itt van jelentősége a dátumnak, és a sorsnak. A magyar katonazene napja április 30. ifj. Lehár Ferenc zeneszerző katonakarmester születésének évfordulója, ez a nap minden évben a katonazenészekről, és a katonazenéről szól. Robi is április 30-án látta meg a napvilágot 2007-ben. Most is úgy gondolom, hogy véletlenek nincsenek.

Soha ilyen boldog gyermeket nem láttam! Állandóan vezényelt, és menetelni kellett a foglalkozásokon. Számtalanszor elmondta, hogy utána ment az egész katonazenekar. Azóta a kaposvári katonazenekari fesztiválok állandó meghívott vendége, mindig ott ül a VIP sátorban a magas rangú tisztek között.

Mint említettem azóta zeneiskolába járt, két évig tanult furulyázni, de nem szakadtunk el egymástól, minden héten jött hozzám, megmutatta a furulya leckét, és segítettem neki a szolfézsban. Aztán örömmel újságolta, hogy végre megkapja a trombitát. Én keserédesen fogadtam a

hírt, mert ahhoz a hangszerhez sajnos nem értek, így el kellett engednem a kezét. Egészen nyolcadik osztályos koráig trombitált. Idén mikor felkerült a gimnáziumba akkor hagyta abba. A zenetanulás sokat javított a koordinációján, a finommotorikáján, és az állóképességén is.

Sok trauma érte ahol a zene mindig vele volt. Sajnos anyukája tavaly súlyos betegség következtében elhunyt. Nagyon összetartó családnak ismertem meg őket ahol a zene mégjobban összehozza őket.

Mai napig ha találkozunk emlegeti a tíz évvel ezelőtti katonazenekari élményét. Úgy gondolom egy gyermeknek sikerült maradandó élményt nyújtani egész életére.

Mint a fenti példa is jól mutatja fontos egy terapeuta, egy tanár számára milyen nyomot hagy a gyermekben.

9.kompetencia: Szakmai fejlődésben elkötelezettség, önművelés

Arra a kérdésre, hogy fejleszthető az ember *Klein Sándor* adja meg a választ. A válasz: ha akarja, ez a kulcsszó. Az embernek magának kell megtenni a lépéseket az önfejlesztés útján. Érdemes az úton mások tapasztalatait figyelembe venni. Első fontos dolog a tervezés, mit is kell tenni a fejlődésért, mi a kitűzött cél. Vannak rövid, és hosszútávú tervek, hiszen a rövidtávú tervek adják meg a lehetőséget a hosszútávú eredmények eléréséhez. Klein Sándor szerint fontos még a moziváció, amivel magamat, és a társaimat ösztönözöm. A szakmai fejlődésnek a kreatív gondolkodás is elengedhetetlen része. Minden megközelíthető más úton. Másik fontos tényező az érzelmi elköteleződés, minden nehézség leküzdhető. Keresni kell az új utakat, új módszereket.²⁵

A zenében az önművelés kreatív módszere lehet az improvizáció. Sok országban jelen van már az oktatásban, nálunk még nem annyira elterjedt. A kottahűség elsőbbséget élvez, a gyerekek ragaszkodnak a leírt dallamokhoz. A jazz műfajában kezdett inkább terjedni, de azt iskolai keretek között alapfokon nem oktatjuk. A csoportos improvizációban a gyerek kiteljesedhet, a társi segítségével. Ezekről a koncepciókról szól *Dr. Benedek Mónika* cikke a *Parlando* folyóiratban²⁶

A pedagógus számára elengedhetetlen a fejlődés, tanulás, és a megújulás, a gyerekek mindig új ingereket hoznak az órákra. A generációs különbségeket is át kell hidalni egy pedagógusnak. A tanárnak napra kész kell lennie a szakmai újdonságokra, zenészként az új stílusokra,

²⁵ Klein Sándor (2020) : Intelligencia, kreativitás, kompetencia Edge 2000 Kiadó Budapest Klein Sándor-Kis Julianna: Önismeret, ömfejlesztés K1 427-445 p

²⁶ Parlando, 2018(6), 1-15. http://www.parlando.hu/2018/2018-6/Benedek_Monika-Improvizacio.htm (utolsó letöltés 2023.04.21)

irányzatokra. A hangszer soha nem lehet letenni, mindig tartogat újdonságot. Nagyon érdekel a hangszerjavítás, és a hangszer esetében a fuvola felépítése. Mindig adódik javítani való a hangszeren. Kisebb javításokat magam is el tudok végezni, de tervezek egy hangszerjavító kurzust elvégezni.

3.2 A szakmai fejlődés tényeinek összegzése

A pedagógus pálya nagyon színes, és sokrétű. Egy tanárnak egy személyben mindent képviselnie kell, ha kell anyát, segítőt, barátot, bizalmast, példaképet. De alkalmazkodni kell a világ változásaihoz, technikai vívmányaihoz, az élet hozta változásokhoz. A zenész lét is sokrétű tanítani a jövő tehetségeit, de önművelni is kell saját magát, gyakorolni, hisz maga is a színpadon áll. A zeneiskolák helyzete is a világgal változóban van. Alkalmazkodni kell a gyermekanyag változásához, így egyre több gyermek jelentkezik sajátos nevelési igénnyel. Jőmagam ezért jelentkeztem erre a képzésre, hogy segíteni tudjak szülőknek, gyerekeknek kollégáknak egyaránt.

A képzés során sok hasznos információval lettem gazdagabb, több megvilágításból kaptam lehetőségeket a zene és a speciális gyerekek kapcsolatára, ami továbbgondolásra ösztönöz akár a gyógypedagógia eszközeivel, akár saját módszerek kigondolásával. Rengeteg gyakorlati példát kaptunk, ami még közelebb hozta az élményt. Meggyőződtem arról, hogy vannak helyzetek, amikor jó az integráció, de arról is magam példája okán, hogy vannak helyzetek amikor az integráció hátrány. A jelen oktatás rendszere a szegregált oktatást támogatja, így az integrációhoz alkalmazkodni kell, mint a tárgyi feltételekben, mind a szemléletmód változásában.

Hiszek a zene gyógyító erejében, hiszem, hogy a plusz ismeretek tükrében tovább fejleszthetem tudásomat, amit átadatok a jövő nemzedékének.

3.3 Összegző reflexió a szakmai fejlődésről

Mint a dolgozat elején említettem sokféle nézőpontból készítettem már portfóliót, de mindig kapok valami újat. Mindig nyílnak meg új utak, lehetőségek, amik kiaknázatlanok. A reflektív gondolkodásom fejlődött ugyan a képzés alatt, de még mindig figyelni kell magamat, folyamatosan, értékelni, elemezni az elméleti tudásomat, és a gyakorlati módszereimet. Saját eredményeimhez kritikusan állok, így mindig arra törekszem, hogy hol tudok jobb lenni. Vannak hiányosságaim ennyi idő után is. A folyamatok tervezésében néha elveszem, és hagyom sodródni az eseményeket, ezt jobban kézben kell tartnom a jövőben.

Az éltfogytig tartó tanulás elvét követve biztos vagyok abban, hogy találni fogok magamnak új célokat akár a zenetanításban, akár a pedagógus pálya bármely szakaszán.

4. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása

4.1 A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába

Az általános iskolákban így a zeneiskolában is egyre több az SNI-s tanuló, így elengedhetetlen a fejlődni vágyás a pedagógus részéről is. A csoporttársak révén nagyon széles látókörben kaphattam betekintést ezeknek a gyerekeknek a fejlesztési módszereibe, ami nagyon jó érzéssel töltött el. A kollégák leleményessége, lélekjelenléte bizonyos helyzetekben példaértékű számomra, amiből a jövőben táplálkozhatom a saját munkám során. Arra is rájöttem, hogy a zene által egy kincs van a kezembe, amit minél nagyobb körben érdemes használni. Jó érzés volt, hogy a kollégák esetleg tőlem kértek zenei tanácsot. Fontos a személyes kapcsolat, hogy ismerjem minden tanítvány egyéniségét, hogy tudok hozzájuk közel férkőzni. Erre is szeretnék a jövőben minnél nagyobb hangsúlyt fektetni. A képzés során azért arról is megbizonyosodtam, hogy az integráció nem minden esetben megoldás. Erre a zeneiskola is egy jó példa, mindenki tanulhat zenét a saját képességeinek megfelelően.

4.2 Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás

Számos elméletet, módszert ismertem meg a képzés alatt, szélesedett a látóköröm, értékes embereket ismerhettem meg az oktatók, és a hallgató társaim személyében egyaránt. Azt a széles látókörű tudást, amit ebben a két évben kaptam a saját munkámba, zenei világomba megpróbálom hasznosítani. Kitágítani a határokat, a széles skálán mozgó pedagógiai rendszereket alkalmazni. A kollégáimnak szeretném átadni mindezt a tudást, amit itt megszereztem. Eddig is híve voltam a reflektálásnak, de abban meggyőződtem ebben az időszakban, hogy még mélyebbre kell ásni, és mindig figyelni magamra, és levonni a megfelelő következtetéseket.

4.3 További szakmai tervek

További szakmai terveim között szerepel, az általam előzőekben leírt, és kitalált zenei verseny tényleges országos versenyé nyilvánítása. Igyekszem a pozitív tulajdonságaimat megtartani ilyenek a személyre szabott változatos órák, a tervezés, és ha elakadnék a segítség kérése nálam tapasztaltabb kollégáktól. Feltett szándékom hospitálni a kollégáknál. gész pályámra vonatkozó célok, pedig apró lépések. A gyerekek jól érezzék magukat a zeneiskolába, az óráimon. Nyugodt, megszokott légkör kialakítása, konfliktus mentes környezetben. Minél többet legyenek együtt így az empátia készségük is fejlődik egymás iránt, és a világra. Az pedig csak egy kívánság, hogy minden zeneiskolában befogadóak legyenek ezekre a gyerekekre, és mindenhol érezzék ugyan olyan jól magukat ezek a gyerekek, mint a Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskolában.

5. Felhasznált irodalom

Nyomtatott irodalmi hivatkozások

Klein Sándor (2020): Intelligencia, kreativitás, kompetencia EDGE 2000 kiadó Budapest
309- 326 p 427-445 p

dr.Balázsne Szűcs Judit (2004): Játék és fejlesztés a művészetek tükrében. In: Mihalovics
Csilla (szerk.): A zene világa-a hangok hatalma Szort Bt. Kiadó 37-38 p

Trencsényi László (2000): Művészetpedagógia elmélet,tanterv,módszer A művészetek építő-
kockái Okker kiadó Budapest 79 p

Kontra József (2011): A pedagógiai kutatások módszertana egyetemi jegyzet Kaposvári egye-
tem 108-110 p

Gaál Gabriella (2015): Tervezés és Értékelés In: Dr Forgó Sándor Szerk. Eszterházy Károly
Főiskola nyomda Eger 20-21 p

Báthory Zoltán – Falus Iván (főszerk.) (1997): Pedagógiai Lexikon I-III. Keraban Könyvki-
adó, Budapest, III. k. 155.p

Füzi Ildikó (2002): A kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola 50 éve VIP Press '99 kiadó 8p ,82p

Somogyvári Lajos(2021: Pedagógiai kommunikáció egyetemi jegyzet Pannon Egyetem
MFTK Tanárképző Központ Veszprém 7-15p

Szávai Ilona (2013): Én ne lennék tehetséges A képességek felismerése és fejlesztése In:Cser-
mely Péter : Mikor értékes valaki,ha fiatal? (szerk) Pont kiadó Budapest 13-23 p

Internetes hivatkozások

Autisták Országos Szövetsége: Az autizmusról URL: <https://aosz.hu/az-autizmusrol/> [Utolsó
letöltés ideje: 2023.02.21.]

Down Alapítvány: A Down-szindróma URL: <https://www.downalapitvany.hu/node/14> [Utol-
só letöltés ideje: 2023.02.21.]

Fejlesztés kisgyermekkorban - Kokas-módszer: Személyiségfejlesztés zenével URL: [https://
www.kisgyermekfejlesztes.hu/cikk_82_kokas-modszer-szemelyisegfejlesztes-zenevel](https://www.kisgyermekfejlesztes.hu/cikk_82_kokas-modszer-szemelyisegfejlesztes-zenevel) [Utolsó
letöltés ideje: 2023.02.20.]

Zenei enciklopédia: URL: [https://www. zenci.hu](https://www.zenci.hu) (utolsó letöltés ideje: 2023. 04.18)

Épkézláb alapítvány Mi a cerebrál paresis (CP) URL: <http://epkezlalab.hu/mi-a-cerebral-paresis-cp/> (Utolsó letöltés ideje: 2022 december 27)

Dévény alapítvány: A Dévény módszer URL: <https://www.deveny.hu/a-deveny-modszer> (Utolsó letöltés ideje: 2022 december 27)

Parlando, 2018(6), 1-15. URL: http://www.parlando.hu/2018/2018-6/Benedek_Monika-Improvizacio.htm (utolsó letöltés ideje: 2023.04.21)

Folyóiratok

Lányiné Engelmayer, Ágnes (2002): Intelligencia, IQ, értelmi fogyatékoság. In: Magyar Pszichológiai Szemle 111-125p.

Németh Viola (2020) : Hogyan hat a zenetanulás gyermekem agyára Mindennapi pszichológia 2020/5 szám 48-53 p

Csépe Valéria (2017) A zene hatása a fejlődésre és lehetőségei a gyermekgyógyászatban Gyermekgyógyászati továbbképző szemle 22 83-88 p

Urbánné Varga Katalin (2001):” A muzsikának oly nagy ereje van.” Parlando 43.évfolyam 4. szám 2-19 p

Hevesi Tímea Mária- Gyovai Ágnes (2014): A zene szimbolikus jelentéstartalmainak alkalmazása autizmussal élő óvodás korú gyermekek integrációjában Fejlesztő pedagógusa 2014/4 szám 52-58 p

Gáspár Ágota-Abainé Császár Ágnes (2018): Zenei nevelés színes kottával Fejlesztő pedagógia 2018/1-2. 99-106

Harangi László (2011): Gyermekek és fiatalok motiválása az egész életen át tartó tanulásra Új pedagógiai szemle 61. évf 11-12 sz. 23-29 p

Fodor László (2009) : Didaktikai tevékenységek tervezése Magiszter 7. évf. 1. sz. 21 p

Brassói Sándor – Hunya Márta – Vass Vilmos (2005) :A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása Új pedagógiai szemle 2005 7-8 sz 4-17 p

6. Mellékletek

1. melléklet

**„Szeretnék
Neked Zenélni”**
I. Dél-Dunántúli Regionális Sajátos
Nevelési Igényű Gyermekek
Találkozója

Baranya, Somogy, Tolna és Zala megye alapfokú
művészetoktatási intézményeinek sajátos
nevelési igényű tanulói részére

Kaposvár, 2020, január 16.

KAPOSVÁRI LISZT FERENC ZENEISKOLA – ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
H-7400 Kaposvár, Kossuth L. u. 21. Telefon: (82) 512-762
E-mail: lisztzenekapos@liszt-kaposvar.sulinet.hu
Honlap: www.kaposvarizeneiskola.hu

MUZSIKÁL KAPOSVÁR KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY
H-7400 Kaposvár, Kossuth L. u. 21.

ZENETERÁPIA TANMENET

LISZT FERENC ZENEISKOLA – ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

KAPOSVÁR

2015

Készítette: Istántsuly Júlia

A csoport speciális jellegéből adódóan, minden feladat a gyerekek fejlettségi szintjének, és osztályának megfelelően differenciálásra kerül.

Minden alkalommal, hangszerek (ütős hangszerek) bevonásával történik a foglalkozás.

	Feladat	Módszer	Fejlesztendő terület
1.	Ismerkedés	Ismert gyerekdalok éneklése	társas kapcsolatok, szocializáció
2.	Ismerkedés	Ismerkedés a tanév során használandó hangszerekkel	társas kapcsolatok, szocializáció
3.	Figyelem fejlesztés	hangszerek használatával saját rövid ritmus megjegyzése, majd annak visszaadása	Figyelem rövid ideig való fenntartása
4.	Figyelem fejlesztés	hangszerek használatával saját rövid ritmus megjegyzése, majd annak visszaadása, majd a társak ritmusának megfigyelése, esetleg visszaadása	Figyelem rövid ideig való fenntartása, társakra való figyelés
5.	Adj hozzá még egy ritmust....	Hangszer segítségével ritmuslánc alkotása, saját és a társak ritmusának megjegyzésével	memória
6.	Adj hozzá még egy ritmust....	Hangszer segítségével ritmuslánc alkotása, saját és a társak ritmusának megjegyzésével, a tempó gyorsításával	memória
7.	Őszi dalok megismerése	Érik a szőlő..., Alma, alma...c. dalok megismerése. A dalok éneklése, hallgatása, felismerése, más-más hangszereken	figyelem

	Feladat	Módszer	Fejlesztendő terület
8.	Őszi dalok megismerése, gyakorlása	Érik a szőlő..., Alma, alma...c. dalok feldolgozása, egyenletes lüktetés megfigyelése A dalok éneklése, és kísérése hangszeren, egyenletes lüktetésre való figyeléssel	osztott figyelem
9.	Zenehallgatás	Előző órán tanult dalok hallgatása, azok felismerése, majd a zene megszakítása, és folytatása csoportosan énekszóval	figyelem
10.	Zenehallgatás	Előző órán tanult dalok hallgatása, azok felismerése, más zenék keverésével	figyelem
11.	Hangulat kifejezés	Az adott hangulat kifejezése hangszerekkel, majd megfogalmazása szavakkal	érzelmek kifejezése
12.	Hangulat kifejezés	„Érzelem-kártyák” segítségével a hangulat kifejezése hangszerekkel, majd szóban	érzelmek kifejezése
13.	Hangulat kifejezés	Zenék hallgatása, majd azokhoz hangulatok társítása csoportos megbeszélés alapján	érzelmek kifejezése
14.	Hangulat kifejezés	Az eddig használt hangulatjátékok közül szabad választás, az irányítás átadásával	érzelmek kifejezése
15.	Az egyenletes lüktetés felidézése	Hangszerekkel az egyenletes lüktetés felidézése, egyénileg és csoportosan.	koordináció

	Feladat	Módszer	Fejlesztendő terület
16.	Az egyenletes lüktetés tudatosítása	Hangszerekkel, és tempóváltással, mozgással az egyenletes lüktetés tudatosítása	koordináció
17.	A negyed ritmus	Az egyenletes lüktetés, átnevezése a tá, mint ritmus bevezetése	figyelem, koordináció
18.	A negyed ritmus tudatosítása	A negyed (tá) jele a táblán. A tábláról a ritmuskép megfigyelése	Figyelem, koordináció
19.	A negyed ritmus gyakorlása	A negyed (tá) gyakorlása fiú, és lány tá tábláról gyakorlása	figyelem, koordináció
20.	A negyed ritmus gyakorlása	Játékos vetélkedő a fiúk, és a lányok között, a fiú, és lány tá segítségével	figyelem, koordináció
21.	A nyolcad ritmus	A nyolcad, mint ritmus bevezetése (ti-ti)	figyelem, koordináció
22.	A nyolcad ritmus tudatosítása	A nyolcad (ti-ti) jele a táblán. A tábláról a ritmuskép megfigyelése	figyelem, koordináció
23.	A nyolcad ritmus gyakorlása	A nyolcad (ti-ti) gyakorlása fiú, és lány ti-ti tábláról gyakorlása	figyelem, koordináció
24.	A nyolcad ritmus gyakorlása	Játékos vetélkedő a fiúk, és a lányok között, a fiú, és lány ti-ti segítségével	figyelem, koordináció
25.	A negyed és a nyolcad	A negyed (tá) és a nyolcad (ti-ti) együttes használata	figyelem, koordináció
26.	A negyed és a nyolcad tudatosítása	A nyolcad (ti-ti), és a negyed (tá) jele a táblán. A tábláról a ritmuskép megfigyelése	figyelem, koordináció

	Feladat	Módszer	Fejlesztendő terület
27.	A negyed és a nyolcad gyakorlása	A nyolcad (ti-ti) és a negyed (tá) gyakorlása fiú, és lány ti-ti, tá tábláról gyakorlása	figyelem, koordináció
28.	A negyed és a nyolcad gyakorlása	Játékos vetélkedő a fiúk, és a lányok között, a fiú, és lány tá illetve. ti-ti segítségével	figyelem, koordináció
29.	Ritmusmemoriter	A táblára felírt rövid ritmus megjegyzése, majd hangszerrel visszaadása egyéni- leg, és csoportban	figyelem és koordináció, memória
30.	Ritmusüzenet	Papíron minden gyermek ritmust kap, azt eljátszani, majd továbbadni egy általa kiválasztott társának	figyelem, koordináció, memória
31.	Ritmusüzenet, és memoriter	Papíron minden gyermek ritmust kap, azt eljátszani, majd továbbadni egy általa kiválasztott társának, a társa pedig megpróbálja visszaadni a kapott üzenetet	figyelem és koordináció, memória
32.	Ritmusüzenet, és memoriter	Papíron minden gyermek ritmust kap, azt eljátszani, majd továbbadni egy általa kiválasztott társának, a társa pedig megpróbálja visszaadni a kapott üzenetet, majd felírni a táblára	figyelem, koordináció, memória
33.	Szabad játék	Az eddig játszott ritmusjátékok közül az irányítás átadásával szabad játék	szocializáció, társas kapcsolat

	Feladat	Módszer	Fejlesztendő terület
34.	Játék a színekkel	A színek összekapcsolása a ritmusokkal	osztott figyelem
35.	Játék a színekkel	A színek összekapcsolása ritmusokkal, és gyerekekkel	osztott figyelem
36.	Játék a színekkel	Tempóváltással színek összekapcsolása a ritmusokkal	osztott figyelem
37.	Játék a színekkel	Játékos vetélkedő a színekkel, és a ritmusokkal	osztott figyelem
38.	Mese a zenéről	Mese a zenei szak kifejezések, és ritmusok felhasználásával, a gyerekek fantáziájával	fantázia memória
39.	Mese a zenéről zenei illusztrációkkal	A mese hangszeres illusztrálása, és eljátszása a csoport egyesség megtartásával	fantázia, memória, figyelem
40.	A mese felidézése	A mese egyesével való felidézése, hangszerek használatával	memória
41.	Farsangi dalok tanulása	Itt a farsang... c. dal tanulása, kísérése hangszerrel	figyelem
42.	Farsangi hangulat hangszerekkel	A farsangi hangulat felidézése hangszerekkel, majd annak megfogalmazása szavakkal	érzelmek, érzések kifejezése
43.	Farsangi zenék hallgatása	Saint-Saint: Az állatok farsangja c. zene hallgatása – állatok felismerése	fantázia figyelem

	Feladat	Módszer	Fejlesztendő terület
44.	Farsangi zenék hallgatása ritmuskísérettel	Az előző óra zenéjének hallgatása, és azok kísérése hangszerrel	fantázia, figyelem
45.	Tavaszi dalok tanulása	Tavaszi szél...c. dal tanulása, kísérése hangszerrel	figyelem
46.	Tavaszi hangulat	A tavasz ébredése c, zene hallgatása, hangulatának megbeszélése	érzések kifejezése
47.	Tavaszi hangulat hangszerekkel	A tavaszi hangulat felidézése hangszerekkel, majd annak megfogalmazása szavakkal	érzelmek, érzések kifejezése
48.	Tavaszi zenék hallgatása ritmuskísérettel	Az előző óra zenéjének hallgatása, és azok kísérése hangszerrel	fantázia, figyelem
49.	Szünet	A szünet, mint zenei ritmus bevezetése	figyelem
50.	Szünet tudatosítása	A szünet jele a táblán. A tábláról a ritmuskép megfigyelése	figyelem
51.	Szünet gyakorlása	A szünet gyakorlása fiú és lány szünet tábláról gyakorlása	figyelem
52.	Szünet gyakorlása	Játékos vetélkedő a fiúk, és a lányok között, a fiú, és lány szünet segítségével	figyelem
53.	Ritmusmemoriter	A táblára felírt rövid ritmus megjegyzése, majd hangszerrel visszaadása egyénileg, és csoportban a szünet használatával	figyelem, koordináció, memória

	Feladat	Módszer	Fejlesztendő terület
54.	Ritmusüzenet	Papíron minden gyermek ritmust kap, azt eljátszani, majd továbbadni egy általa kiválasztott társának a szünet használatával	figyelem, koordináció, memória
55.	Ritmusvonal	Saját ritmus megjegyzése, majd a társa hozzáad még egy ritmust, az egészet megjegyezni, esetleg a táblára felírni	figyelem, memória
56.	Jobb, bal kéz függetlenítése	A két kezet megpróbálni függetleníteni egymástól, az adott ritmust adott kézzel eljátszani	figyelem, koordináció, memória
57.	Jobb, bal kéz függetlenítésének gyakorlása	A két kezet megpróbálni függetleníteni egymástól, az adott ritmust adott kézzel eljátszani, esetleg tempóváltással	figyelem, koordináció, memória
58.	Csoportos ritmusgyakorlat	A csoport közös ritmusgyakorlata a tábláról, ami egyesével letörlésre kerül, a ritmus megjegyzése	figyelem, koordináció, memória
59.	Kedvenc dalok éneklése	A csoport kedves dalainak éneklése, csoportosan, és egyéni	figyelem, memória
60.	Kedvenc dalok éneklése	A csoport kedves dalainak éneklése, csoportosan, és egyéni	figyelem, memória
61.	Kedvenc zenék hallgatása	A csoport kedves dalainak hallgatása, kísérése hangszerrel	figyelem, memória
62.	Kedvenc zenék hallgatása	A csoport kedves dalainak, hallgatása, kísérése hangszerrel	figyelem, memória

	Feladat	Módszer	Fejlesztendő terület
63.	Ismétlés	Az egész éves anyag ismételése	memória
64.	Ismétlés	Az egész éves anyag ismételése	memória
65.	Szabad játék	Az egész évben játszott zenei játékokból szabad választás, az irányítás átadásával	memória
66.	Szabad játék	Az egész évben játszott zenei játékokból szabad választás, az irányítás átadásával	memória

3. melléklet

Óraterv – csoportos zenei képzés

A pedagógus neve:	Istántsuly Júlia
Művészeti ág:	klasszikus zene
Tantárgy:	szolfézs (zeneterápia)
Évfolyam/osztály:	vegyes évfolyamú gyerekek
A tanítási környezet leírása:	Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola 1. számú szolfézs tanterme. A termen három kollégával osztozom. Szép tágas terem ötvonalas táblával. Ebben a teremben kapott helyet az interaktív tábla, és rendelkezésre áll egy média berendezés Tv, cd lejátszó, hangfal, és erősítő.
Tematikai egység:	A tananyag ismételése, tudatosítása, gyakorlása differenciáltan a gyerekek képességeinek megfelelően.
Az óra témája:	A tavalyi évben tanult ritmusképletek, ABC s hangok gyakorlása, improvizációs készség fejlesztése. Koncentráció fejlesztése.
Az óra cél és feladatrendszere:	Az anyag tudatosítása a gyerekek érintettségének megfelelően differenciálva
Kulcsfogalmak:	ABC-s hangok, ritmusnevek,
Tananyagok és - eszközök:	fűzet, zongora, tábla, Boomwhackers színes hangolt rudak, ütős hangszerek, ritmuskártyák, memóriajáték
Felhasznált kották és más források:	Zongora Smetana: Moldva dallamrészlet az ABC-s hangok gyakorlására
A tanulócsoport rövid jellemzése:	A csoport sajátos nevelési igényű gyermekekből áll. Értelmi, down szindrómával, és hiperaktivitással rendelkező gyermekek alkotják a csoportot. Az óra menetében folyamatos differenciálásra van szükség. A foglalkozást több éve ketten tartjuk a szintén zeneterapeuta végzettségű kolléganőmmel.
Az óra időpontja és sorszáma a tematikus egységben:	2020. 10. 12. 15.45-16.30

Időkeret	Az óra menete	Módszerek, tervezett gyakorlatok, ill. lehetséges pedagógiai fogások és instrukciók	Tananyag, ill. taneszközök	Megjegyzések
2 perc	Az óra elején köszönteni a vendégeket, megbeszélni a gyerekekkel az óra aktualitását.	Minden gyermek a helyén ül, az aktuális egészségügyi szabályok betartásával.		Mielőtt betérnek a gyerekek az órára elküldöm őket kezet mosni, kezet fertőtleníteni
10 perc	Ritmusgyakorlás	A gyerekek kapnak, illetve választanak maguknak ütős hangszereket az asztalról. A kolléganőmmel felváltva ütünk nekik rövid ritmusokat amiket együtt visszaadnak a választott hangszerükkel. Nem csak a ritmusra kell figyelniük hanem a dinamikára is. Hol halkabban, hol hangosabban kapják a ritmusokat. A közös zenélés után egyénileg kap mindenki ritmust választás lehetőségével, hogy melyik felnőttől szeretnék a ritmust hallani. A gyerekeknek figyelni kell egymás ritmusát, és javítani, ha esetleg hibás. Az egyéni feladat után a csoport két részre bontása. Az egyik fele kolléganőmre figyel, a másik fele rám, és így játszunk a ritmussal ahol folyamatosan megpróbáljuk a gyerekek figyelmét fenntartani a hangerő játékával. A játék után a hangszerek összeszedése. A csoportot differenciáltan szét kell bontani. A „kicsik” (Ketten idén kezdték a zenei ta-	ütős hangszerek, ritmusnevek, hangerő differenciálása (halk-hangos) koncentráció, egymásra figyelés fejlesztése ritmuskártya, ritmus-	Folyamatos a dicséret
1 perc				

		nulmányaikat) hátra mennek kolléganőmmel, és az eddig tanult ritmusokat gyakorolják tovább (tá, ti-ti, szünet) ritmuskártyák, és ritmusmemória segítségével. Majd gyakorolják írni a füzetbe. Egy másik lány szintén külön feladatot kap a füzetbe másolást. A „nagyokkal” pedig összeszedjük a táblánál az eddig tanult ritmusokat. A ritmus önmagában jó dolog, de kellene hozzá egy dallam.	memória	
10 perc	ABC-s hangok gyakorlása	A gyerekek kapnak egy feladatlapot amin ABC-s hangok nevei szerepelnek. El kell helyezniük az ötvonalas rendszerben. Ha készen vannak közösen ellenőrizzük, úgy hogy akit szólítok felírja a táblára, az ABC-s hangokat.(A dallam Smetana: Moldva c. művének fő témája, de a gyerekek ezt nem tudják) A csoportbontás továbbra is indokolt. Kolléganőm a kicsikkel foglalkozik. Ha a lány aki külön feladatot kapott végzett vele, akkor újabb feladatot kap. Szintén másolást.	ABC-s hangok, ötvonalas rendszer	A differenciálás minden helyzetben elengedhetetlen
10 perc	Improvizációs készség fejlesztése	Mindegyik gyermeket megkérek, hogy írjon a hangokhoz a már táblán lévő ritmusok felhasználásával ritmust. Megbeszéljük az ütemmutatót (3/4) (Az eredeti 6/8 de azt még nem tanultuk, így augmentáltam a ritmust). Így mindenkinek lesz egy saját ritmu-	Ritmusképletek, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal felütés improvizációs kész-	Nagyon fontos az egymásra figyelés

		sú, de ugyan olyan dallama. Itt kapcsolódik vissza a lány aki egyéni feladatokat kapott. Eljátszom őket zongorán, és megkérdezem melyik tetszett a legjobban. Utána megkérdezem a gyerekeket, hogy én is kitalálhatok-e egy ritmust a dallamhoz. Felírom az eredeti ritmust a táblára. Eljátszom ezt is a zongorán. Ismét megbeszéljük, hogy tetszik, vagy esetleg a sajátjuk jobban tetszett. A táblánál még megbeszéljük a felütést, hogy mit jelent. Ezután a csoportot újra egyesítem, Elmondják mit csináltak addig Alíz nénivel. Megmutatják, és arra kérem őket, hogy a táblán karikázzák be azokat a ritmusokat amiket ismernek. Megmutatom újra, most már az egész csoportnak a dallamot.	ség zongora	
8 perc	Játék a színes rudakkal	Kiosztjuk a színes rudakat a gyerekeknek, felállnak, és- ki egyénileg ki segítséggel – eljátsszuk a táblán lévő dallamot. Először lassabban, majd az megközelítőleg az eredeti tempóban. Előadást készítünk belőle. A kolléganőm először elzongorázza, majd eljátsszuk a színes rudakkal. Ha esetleg marad idő akkor a gyerekek kijönnek a padsorok közül sorba állítom őket, és előadják a dallamot.	Orff rudak, zongora egymásra figyelés	Csoport szellem erősítése, a közös zenélés által.
1 perc	Házi feladat	A színes rudakat összeszedjük, majd megkérem őket, hogy a dallamot őrizzék meg az		

		emlékezetükben, mert lehet, hogy még szükség lesz rá		
3 perc	Értékelés, elköszönés	Megbeszéljük összefoglaló jelleggel, hogy miről szólt az óra. Az órai munkát egyesével értékelem mindenkit saját képességeihez mérten. Majd elküldöm őket szünetre.		Az órai munkánál a pozitív dolgok kiemelésével az esetleges negatívumok megemlítése.

Óraterv – csoportos zenei képzés

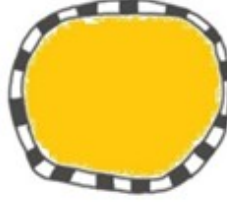
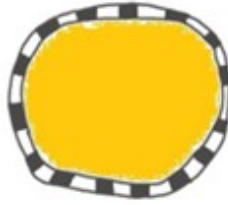
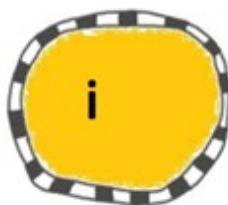
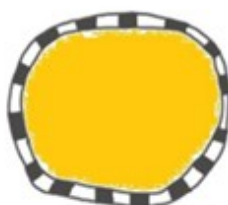
A pedagógus neve:	Istántsuly Júlia
Művészeti ág:	klasszikus zene
Tantárgy:	szolfézs (zeneterápia)
Évfolyam/osztály:	vegyes évfolyamú gyerekek
A tanítási környezet leírása:	Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola 1. számú szolfézs tanterme. A termen három kollégával osztózom. Szép tágas terem ötvonalas táblával. Ebben a teremben kapott helyet az interaktív tábla, és rendelkezésre áll egy média berendezés Tv, cd lejátszó, hangfal, és erősítő.
Tematikai egység:	A előző órai anyag ismételése, tudatosítása, gyakorlása differenciáltan a gyerekek képességeinek megfelelően.
Az óra témája:	A múlt órai dallam feldolgozása a zeneterápia segítségével
Az óra cél és feladatrendszere:	Az alkotás szabadsága, a saját fantáziavilág megjelenítése a zene segítségével.
Kulcsfogalmak:	Zene, dallam és az érzések, érzelmek megfogalmazása
Tananyagok és - eszközök:	interaktív tábla, színesceruza, filctoll, papír, érzelmet kifejező bábok.
Felhasznált kották és más források:	Smetana: Moldva youtube
A tanulócsoporth rövid jellemzése:	A csoport sajátos nevelési igényű gyermekekből áll. Értelmi, down szindrómás, és hiperaktivitással rendelkező gyermekek alkotják a csoportot. Az óra menetében folyamatos differenciálásra van szükség. A foglalkozást évek óta kolléganőmmel együtt tartjuk.
Az óra időpontja és sorszáma a tematikus egységben:	2020.10.15. 15.45-16.30

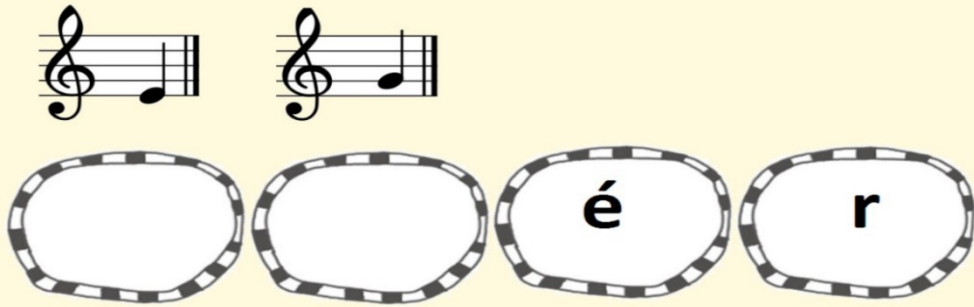
Időkeret	Az óra menete	Módszerek, tervezett gyakorlatok, ill. lehetséges pedagógiai fogások és instrukciók	Tananyag, ill. taneszközök	Megjegyzések
2 perc	Ráhangolódás az órára	Megkérdezem őket, hogy milyen volt a szünet, pihentek-e egy kicsit. Előkészítem az órát. Elmondom, hogy mivel az előző órán szépen dolgoztak, most egy „lazább” óra következik		Megkérdezem, hogy mindenki mosott-e kezet, és fertőtlenített mielőtt bejött újra. Ha esetleg nem, akkor elküldöm, hogy tegye meg.
2 perc	Felidézés	Megkérdezem tőlük, hogy mit is csináltunk a múlt órán. Talán emlékeznek a dallamra, ami felidézés képpen újra elhangzik zongorán. Újra megbeszéljük az érzéseiket a dallamról	zongora	
8 perc		Megkérem őket, hogy dőljenek hátra, és mutatok valamit. Bekapcsolom nekik a zenét (Smetana: Moldva youtube....) 5 perc körül lehalkítom, és megbeszéljük, hátha ismerts. Ha esetleg nem ismernék fel rávezetem őket. Megbeszéljük a darab hangulatát, esetleg mi jutott eszükbe a zenéről. Kapnak színesceruzát, filctollat és megkérdezem, hogy egyénileg, vagy csoportosan szeretnének rajzolni a zenére. Az ő döntésük legyen. Ha egyedül akkor mindenki kap külön lapot. Ha közösen, akkor a teremben lévő papírtáblához mennek, és együtt alkotnak. Megbeszéljük, hogy most végig meg fogják hallgatni a zenét, és mindent amit	Interaktív tábla érzések, érzelmek színesceruza, filctoll érzelmet kifejező bábo	Egymásra figyelés, team munka, vagy egyéni elmélyült alkotás

		gondolnak,vagy eszükbe jut a zenéről rajzolják le. Itt ismét szétbontom a csoportot. A „kicsik” a terem másik végébe jönnek, vagy velem, vagy a kolléganővel, ezt a helyzet fogja eldönteni, és előkerülnek az érzelmet kifejező bábok.		
20 perc	Zenehallgatás	A zene hallgatása alatt alkotnak a gyerekek. A „kicsikkel, pedig végig a zenehallgatás alatt a zenére bábozunk. Először csak a felnőtt aztán reményeim szerint beszálnak a gyerekek. Ha nem akkor végig a felnőtt irányít. A másik felnőtt az alkotó gyerekeket figyelve segít ha szükséges.	szinesceruza, filctoll	érzelmet kifejező bábok
4 perc	Megbeszélés	A gyerekek ha egyesével rajzoltak, elmesélik, hogy mi van a képen, mit éreztek a zene alatt. Ha közösen alkotnak akkor pedig együtt mondják el az alkotásukat, és az érzéseiket.		
5 perc	Valóság	Miután mindegyik gyermek elmondta amit szeretett volna, elmondom a darab címét, és hogy miről szól valójában a zene. Újra meghallgatunk belőle részletet kb 5 perc, de most már képpel együtt nézzük a zenét.		
1 perc	Házi feladat	Azt a feladatot kapják, hogy következő órára		

		a saját kedvenc zenéiket gyűjtsék össze, mondják, el miért ezt választják, miért szeretik. Megígérem, hogy meghallgatjuk mindenkiet a következő órán.		
3 perc	Értékelés, elköszönés	Megbeszéljük összefoglaló jelleggel, hogy miről szólt az óra. Megkérdezem hogy érezték magukat. Mindenkit egyesével megdicserék a saját képességeikhez mérten.		Önértékelés fontossága

4. melléklet

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Cím: 7400 Kaposvár, Guba S. u. 40.
Tel.: +36-82/505-800
Honlap: <https://uni-mate.hu>

PORTFÓLIÓ : A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése zeneiskolai keretek között

Istantsuly Júlia

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs pedagógusa szakterületen
pedagógusszakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak, levelező tagozat
Neveléstudományi Intézet

Belső témavezető: Bencéné Dr. Fekete Andrea, egyetemi docens, Neveléstudományi Intézet

A portfólió tartalmi részét tekintve megpróbáltam magam, és munkásságomat bemutatni. A szakmai életút után a kilenc kompetencia és az ahhoz kapcsolódó zenei kompetenciák mentén haladva megmutatni az én és a sajátos nevelési igényű gyermekek útját a zeneiskolában, és a zeneiskola keretek között. A mai világban egyre nagyobb teret kap az integráció, és a sajátos nevelési igényű gyermekek, de amikor én elkezdtem a zeneiskolában foglalkozni velük még sok akadállyal kellett megküzdennem. Saját élmények sokaságára épül a dolgozat, hiszen zeneiskolai keretek között új utakat nyitott meg a sajátos nevelési igényű gyermekek tanítása. Jómagam támogatom az integrációt, és mi zenetanárok szerencsés helyzetben vagyunk, mert van lehetőség az egyszemélyes kapcsolatra is. De amikor a csoport megalakult, még újdonságként hatott. A Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti iskola felkarolta és támogatta a kezdeményezést, aminek pozitív hatásait szerettem volna bemutatni a dolgozatban. A zeneterápia eszközeihez nyúlva próbáltam ötvözni a zenei ismereteket, amik a gyerekek hasznára válhatnak a mindennapi életben is. Célom egy boldog gyerek, akinek a zene az élete részévé válik, ami által az egyéni képességük fejlődik, látókörük szélesedik. Küldetésemnek érzem ezt a feladatot.

Eredetiségi és hozzáférési nyilatkozat

NYILATKOZAT

a portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: ISTANTSULY JÚLIA
A Hallgató Neptun kódja: APHGNX
A dolgozat címe: A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK
TÁMOGATÁSA A KOMPLEX ALAPPROGRAMBAN
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZET

Kijelentem, hogy az általam benyújtott portfólió egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: 2023. április 24.

Hallgató aláírása

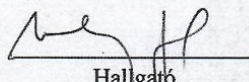
Hallgatói és konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott ISTANTSULY JÚLIA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK INTEGRÁCIÓS PEDAGÓGUSA SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár 2023. év április hó 24 nap

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár, 2023. év április hó 24 nap

Belső konzulens